ANTHONY RICHES

ŘÍMANÉ

Centurio Marcus Aquila se vydává na nebezpečnou misi na východ impéria

KRVAVÝ OLTÁŘ

ŘÍMANÉ

KRVAVÝ OLTÁŘ

ŘÍMANÉ

KRVAVÝ OLTÁŘ

ANTHONY RICHES

Přeložil Petr Kovács

ART

Vydalo nakladatelství BB/art s.r.o. v roce 2017
Bořivojova 75, Praha 3
Copyright © 2016 by Anthony Riches
All rights reserved.

Z anglického originálu *Empire IX. Altar of Blood*
(First published by Hodder & Stoughton, Great Britain, 2016)
přeložil © 2017 Petr Kovács
Redakce textu: Iva Klinderová
Jazyková korektura: Mirka Jarotková

Tisk: CENTA, spol. s r. o., Vídeňská 113, Brno

První vydání v českém jazyce

ISBN 978-80-7507-714-1

Heleně

PODĚKOVÁNÍ

Lidé, kteří se zabývají vymýšlením příběhů pro pobavení druhých, často trpí stavem, jejž si dovolím nazvat nebezpečí přidruženého zhroucení, když všechen tlak, aby své smyšlenky dotáhli do zdárného konce, začne být nad síly a schopnosti jednoho mozku (přiznávám, že v tomto případě nikterak velkého). I proto budou má poděkování ostatním krátká, byť sladká, abych mohl poděkovat především osobě, jež absorbuje většinu mých emocionálních výbuchů spojených s psaním.

Lidem důležitým z branže: Carolyne, mé redaktorce, patří dík za neskonalou trpělivost, jakkoli již někdy zoufalou, když mě v e-mailech zapřísahala, ať už jí konečně něco pošlu; Robinovi, mému agentovi, jehož prací je mě prodávat, aby celá ta tvůrčí anabáze měla nějaký výstup, a Kerrymu, jenž se stará o publicitu a čas od času mi pěkně zatopí, když mě postaví před čtenáře, kteří ani netuší, s kým mají tu čest. Samozřejmě hodně záleží i na knihkupcích a zde si nikdo nezaslouží větší poděkování než David Headley a Daniel Gedeon z knihkupectví Goldsboro Books. To oni riskovali jako první a ukázali druhým, že to může vyjít. A kromě toho jsou to báječní chlapíci.

I na přátelích ze stejného oboru záleží: lidech jako Ben Kane a Russ Whitfield, jimž patří dík za projevenou shovívavost (a že se museli doopravdy obrnit) vůči mé idiocii, dále děkuji Harrymu Sidebottomovi a Gilesi Kristianovi, protože jsou vynikající parťáci, Robynu Youngovi za totéž a rovněž za neutuchající proud nápadů na názvy mých knih, které z něj nad sklenkou dobrého moku doslova tryskaly, a Simonu Turneyovi za celou řadu velkorysých recenzí zveřejněných na jeho webových stránkách. A když už je řeč o internetu, můj dík si zaslouží hned celá banda bloggerů, jako například Robin Carter, Kate Athertonová a Gareth Wilson, kteří si všichni dokážou najít

čas, aby svoji lásku k našemu žánru projevili i formou objektivní kritiky nejen vůči mé práci, ale i práci mnoha dalších autorů.

Moji zkušební čtenáři, kde bych bez vás byl? Viv, Johne i Davide, díky, že jste vydrželi celý rok čekat na knihu, a když jste ji konečně dostali do ruky, požadoval jsem, abyste ji přečetli za deset minut a ihned mi na ni doručili zasvěcenou kritiku včetně opravy mých stupidních chyb, což se vám prakticky beze zbytku podařilo.

Ten největší individuální dík však náleží osobě, která toleruje moje nevyhnutelné záchvaty paranoie a paniky uprostřed knihy, která mě přesto povzbuzuje k dalšímu psaní, když slova ne a ne přijít, a slaví se mnou, když je kniha nakonec hotová a já si mohu dopřát krátký oddech od neustálého vymýšlení. Heleno Richesová, jsi plachtou, kormidlem a někdy i kotvou této naší lodi, a já bych to bez tebe nikdy nedokázal.

A na závěr už mi zbýváte jen vy, lidé, kteří i nadále pokračujete ve čtení *Římanů*, a představujete pro mne motivaci – někdy mě dokonce inspirujete k vytvoření další postavy – pokračovat ve své kronice osudů římského impéria na sklonku 2. století našeho letopočtu, viděné očima malé skupiny vojáků, kteří se proti své vůli stanou pro svého císaře (a snad mi prominete tento pojem z vojenské terminologie 20. století) „jednotkou rychlého nasazení“. Upřímně věřím, že vás tento devátý díl *Římanů* bavil. Marcus a Tungrové (abychom narušili bondovské klišé) se vrátí, ale následující tři knihy budou samostatnou trilogií s názvem *Centurioni*, v níž se pokusím zmapovat historii batavského povstání v letech 69–70 n. l. jak z pohledu Římanů, tak rebelů. Doufám, že se mnou vydržíte i při vyprávění tohoto příběhu: má všechny ingredience, aby vás od začátku do konce udržel v napětí.

Děkuji.

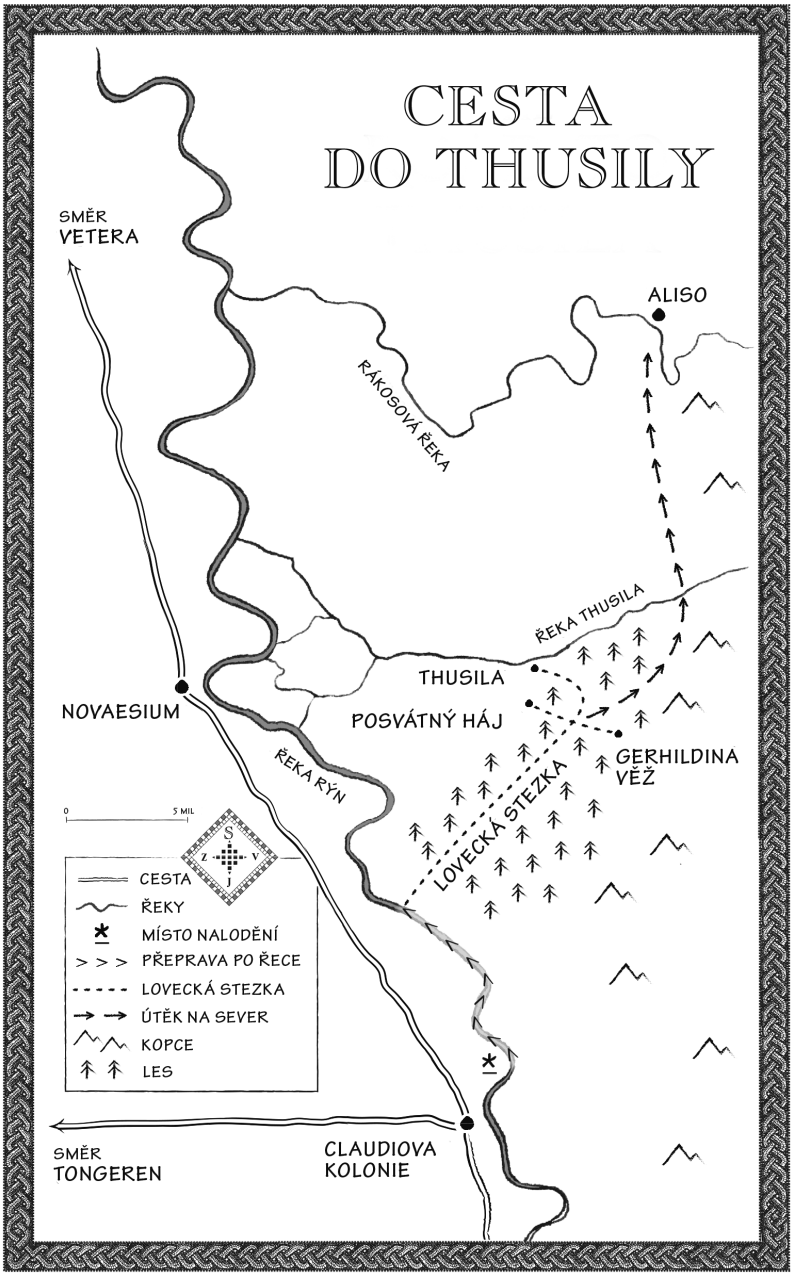
CESTA DO THUSILY
SMĚR VETERA
ALISO
RÁKOSOVÁ ŘEKA
ŘEKA THUSILA
THUSILA
POSVÁTNÝ HÁJ
NOVAESIUM
ŘEKA RÝN
GERHILDINA VĚŽ
LOVECKÁ STEZKA
0
5 MIL
S
Z
V
J
CESTA
ŘEKY
MÍSTO NALODĚNÍ
PŘEPRAVA PO ŘECE
LOVECKÁ STEZKA
ÚTĚK NA SEVER
KOPCE
LES
SMĚR TONGEREN
CLAUDIOVA KOLONIE

ŘÍMSKO-GERMÁNSKÉ POMEZÍ
OSTROV SUCHÉ ZEMĚ
POLE KOSTÍ A ZLATA
PONTES LONGI
CHAMAVOVÉ
ANGRIVARIOVÉ
BRUKTEROVÉ
MARSOVÉ
ALISO
ŘEKA LUPIA
30. LEGIE
ŘEKA RÝN
GERMANIA INFERIOR
RÁKOSOVÁ ŘEKA
ŘEKA THUSILA
THUSILA
NOVAESIUM
TONGEREN
CLAUDIOVA KOLONIE
0
15 MIL
S
Z
V
J
CESTY
ŘEKY
KOPCE
ÚTĚK NA SEVER
MOČÁLY

Prolog

Prosinec 184 n. l.

„Brukterští válečníci, váš král je mrtev!“

Shromáždění bojovníci kmene, pět set nejchrabřejších a nejlepších mužů ze všech kmenových území, s úctou hleděli na vousatého muže ležícího na pohřební hranici, kolem níž se ve tmě, s pochodněmi v rukou, sešli, aby ho doprovodili na poslední cestě. Jako jeden muž provolávali slova, která byla součástí rituálu. Bratr zesnulého předříkával, oni odpovídali.

„Wodane, přijmi ho k sobě!“

„Vládl nám spravedlivou a pevnou rukou!“

„Wodane, přijmi ho k sobě!“

„Učinil nás silnějšími, abychom se mohli lépe postavit našim nepřátelům!“

„Wodane, přijmi ho k sobě!“

„Měl dlouhý a úspěšný život. Zplodil statného syna!“

„Wodane, přijmi ho k sobě!“

„Zemřel a s hrdostí se shledá se svými předky!“

„Wodane, přijmi ho k sobě!“

„Nastal čas, aby se vydal na cestu!“

„Wodane, přijmi ho k sobě!“

Bratr krále si vzal od čekajícího kněze pochodeň a se symbolickým rozmachem ji přiložil k patě hranice. Pak ji knězi vrátil, aby se postaral, že se oheň řádně rozhoří.

„A nyní nastal čas pomazat jeho nástupce!“

Pokřik bojovníků nabýval na síle a naléhavosti, jako by se dožadovali odpovědi.

„Wodane, urči jeho nástupce!“

Králův bratr postrčil dopředu mladíka ve slavnostní zbroji brukterského

prince. Měl na sobě tolik železa, že by jím do bitvy vystrojil tucet řadových bojovníků svého kmene.

„Králův syn Amalrich nechť se stane jeho nástupcem!“

„Wodane, učiň ho nástupcem!“

Velmož rychlými pohyby pomazal mladíkovo čelo obřadním olejem a vykroužil mu na bledé kůži symbol prastaré runy označující sílu a moc.

„My bojovníci ho prohlašujeme králem!“

„Wodane, dej mu korunu!“

Králův bratr se princi obřadně poklonil a podržel mu nad hlavou jednoduchou zlatou korunu, kterou při této příležitosti vyjmul z kmenové pokladnice. Pomalu ji spustil mladíkovi na hlavu, načež od něj opět ustoupil.

„Složí mu jeho bojovníci přísahu věrnosti?“

V davu to zašumělo a všichni přítomní, nyní již družiníci nového krále, jako jeden muž padli na kolena a jejich železné přílbice se třpytily v odlescích plamenů hořící vatry.

„Složte přísahu!“

Každý z mužů odříkával jako omámený slova posvátného slibu a s nezadržitelnou silou vyjadřoval svoje odhodlání sloužit svému králi až do smrti, plnit všechny jeho rozkazy, pro slávu jeho i celého kmene Brukterů a jménem nejvyššího boha Wodana. Když bylo po všem, bojovníci se otočili zpět k divoce planoucí hranici a třikrát se poklonili a pokaždé přitom bouřlivě opakovali slova uznání životu a skutkům zesnulého krále, načež ještě jednou zopakovali přísahu složenou jeho synovi, svému novému vládci. Bratr mrtvého monarchy zvedl obě ruce nad hlavu a vyžádal si klid, kterého se mu vzápětí dostalo.

„Já, Gernot z kmene Brukterů, přísahám, že budu tomuto novému králi sloužit stejně věrně a svědomitě, jako jsem sloužil svému bratrovi, budu se s ním dělit o všechno, co vím, a povedu ho na cestě ke slávě stejné, jakou se pyšnil jeho otec a před ním i jeho otec. Napnu veškeré své síly, abych mu pomohl je oba překonat, aby se jméno našeho kmene doneslo do všech síní v okolí, aby se stalo jménem, které bude vyvolávat úctu a, když to bude nutné, i strach. V síních všech našich sousedů. V síních Marsů!“ Bojovníci doprovodili jeho slova jásotem. „Chamavů!“ Opět hlasitý jásot. „Angrivariů!“ Opět. „A v síních, bratři…“ Všichni již věděli, co přijde jako další, a všech pět set mužů se nadechlo, aby společně s ním zvolali: *„Římanů!“*

Když se křik opět uklidnil, královský bratr kývl na kněze, jemuž přezdívali

Ruka Wodanova, a ten zase na jednoho ze svých pomocníků. Na shromáždění byl s velkou obřadností přivlečen velký dřevěný rám, na kterém viselo nahé mužské tělo. Muž k němu byl přivázán tak, že měl doširoka roztažené ruce i nohy. V ústech měl roubík, aby nemohl obřad poskvrnit nepatřičnými slovy či křikem, a jen jeho zběsile těkající oči prozrazovaly hrůzu, kterou v něm probouzel osud, jenž ho již brzy čeká. Tři dny mu odpírali jídlo i vodu, aby případné výměšky jeho těla nevrhly zlé znamení na následnictví nového krále. Gernot ukázal na zajatce a zvolal ke svým válečníkům.

„A proto nyní posvěťme vládu našeho nového krále obětí! Římský voják, symbol odvěkého útlaku našeho kmene! Králi Amalrichu, prokážeš nám čest tím, že jako velekněz učiníš první řez?“

Mladík vznešeným pohybem hlavy přikývl a vzal si z natažené ruky kněze nabízený nůž. Kněz si již brzy vezme zajatce pilně do práce svými vlastními nástroji – velkými, hrůzu nahánějícími noži i ostrými nožíky na stahování kůže a děsivou pilou, s níž vysvobodí tu nejcennější relikvii. Zvedl nůž do vzduchu a jeho čepel se oranžově leskla v záři plamenů hranice, na níž hořel jeho otec, zatímco válečníci kolem zuřivě volali po bezbranné římské krvi. Přistoupil k zajatci, který sebou bezmocně zmítal v provazech, jež se mu zařezávaly hluboko do kůže, teatrálně pozvedl nůž a přiložil čepel k ukazováčku zajatcovy pravé ruky. Uchopil prst druhou rukou, což byla povolená praxe, a pevně ho natáhl, aby ukazováček oddělil jediným tahem, protože jedině tak mohla být znamení považována za příznivá.

Potáhl ostřím dopředu a plynulým pohybem zubaté čepele prst přeřízl, dívaje se po celou dobu do očí zajatce. Ty se stáhly bolestí, a když se jejich pohledy setkaly, mladý král zašeptal latinsky slova, která mohla slyšet jen jeho oběť.

„Odpusť mi.“

1

Duben 185 n. l.

„Tak tohle je opravdu rarita, co říkáte hoši?“

Postava, která se vyloupla z temnoty noci, promlouvala s jistotou člověka, který ani na okamžik nepochybuje o tom, že má situaci pevně v rukou, ať už se v příštích okamžicích odehraje cokoli. Štíhlý a svalnatý, pobaveně se usmíval a od čepele dýky, kterou držel v pravé ruce, se odrážely odlesky srpku měsíce a bezpočtu hvězd. Po obou stranách ulice se zvedaly hrubé fasády činžovních domů, světla zhaslá, okna pečlivě zavřená, aby dovnitř nepouštěla pachy a hluk římské noci, dobu, v níž v ulicích vládli zloději a lupiči, a dlažbu pokrývaly odpadky a exkrementy obyvatel velkého města. Pošetilec, který by se po setmění ocitl na některém z takových míst, nemohl doufat v žádnou pomoc.

„Když se někdo rozhodne procházet v noci v týhle čtvrti s váčkem plným peněz, musí si buď dávat pořádnýho majzla, nebo s sebou mít aspoň párek gladiátorů. Měl by si najmout pořádný pořízky nebo si vzít kámoše, nějaký ošklivce s jizvama, co to umí s železem, chlapy, co nahánějí strach a dokážou zastrašit parchanty, jako jsme my. Jedině tak se může v bezpečí dostat domů.“

Lupič uvolněným, bezstarostným krokem zamířil k osamělému chodci, který zůstal stát uprostřed ulice. Dychtivě se usmíval na kořist, muže oděného jen v tunice, jemuž on a jeho druhové za ním zabránili v další cestě páchnoucími uličkami Subury, a zastavil se jen pár kroků před objektem svého monologu. Z noci se vynořily další postavy a připojily se ke svému vůdci, všichni v rozedraných hadrech, na tvářích tvrdý, nesmiřitelný výraz.

„A ty si tu přesto kráčíš sám, neozbrojený, nemáš s sebou dokonce ani statnýho otroka, aby od tebe odháněl problémy. To od tebe není moudrý, protože rozhodně vypadáš jako někdo, kdo má hodně co ztratit. Jen se podívejte na

ty tkaničky u bot, chlapci, to je kvalitní práce. Znalec vám za ně vyplatí i zlatý aureus. A ta tunika? Co je to za člověka, který se po setmění jen tak potuluje ulicema Říma v tunice s fialovým pruhem? Ten tvůj váček tě musí tížit jako krávu vemeno. A někde máš určitě nádherný dům, o hodně hezčí než tyhle zasraný díry kolem, a v něm na tebe čeká panička, celá roztoužená, až se postaráš o její potřeby…“

Pozornější pozorovatel by si jistě všiml stínu, který jeho budoucí oběti přeběhl po tváři, ale lupič se až příliš opájel vlastním představením, které tu předváděl svým druhům z bandy.

„Čeká na tebe, až se vrátíš z těch svých pochůzek, nebo cos to tady v tom brlohu prováděl. Asi to pro ni bude docela šok, když se místo tebe objevíme ve dveřích *my*, co říkáš?“

Usmál se netečnému pohledu své oběti.

„Jistě, teď si asi říkáš, že nám neprozradíš, kde ten tvůj dům je…“

Mávl dýkou a zvedl ji do vzduchu, aby si ji mohl noční chodec dobře prohlédnout.

„… ale prozradíš. Hned jak si tě vezmeme do práce, řekneš všechno, dáš nám všechno, jen abysme už konečně přestali.“

Poklepal na ostří čepele.

„Osobně mám nejradši to měkký masíčko mezi koulema a prdelí. Stačí tam zavrtat na půl palce ostrý želízko a většina chlapů řve jak protržená dřív, než sfouknutá svíčka stačí zhasnout. Řekneš nám úplně všechno, kde je ten tvůj dům, zavoláš na vrátnýho, že si to ty, aby tě pustil… uděláš cokoli, jen aby ta bolest přestala.“

Naklonil se dopředu a usmál se na muže před sebou. „Tak co, příteli, neměli bysme vyrazit? Máme tady kousek odsud hezký, temný místečko, kde se můžeme všichni hezky seznámit. Někteří mí chlapci mají lidi jako ty rádi, měkoučký a čisťounký. A už dlouho si neužili zábavu, na kterou si teď asi myslí, takže to vidím tak, že se na tobě budou hodně dlouho střídat, než se vůbec dostaneme k tomu, abys nám vyklopil, kde to vlastně bydlíš.“

Počkal si na nevyhnutelnou reakci, na to, až se osamělý aristokrat otočí a pokusí se utéct, netuše, že mu zbytek tlupy uzavřel únikovou cestu. K jeho překvapení však muž pokročil ještě blíže, dost na to, aby mu viděl zřetelně do tváře. Z jejího tvrdého, nelítostného výrazu mu přeběhl chlad po zádech, a když se muž ozval, naskákala mu po těle husí kůže. Přepadený ze sebe vy-

pravil jediné slovo, pronesené kultivovaným, přesto osudově mrazivým hlasem, který v něm probudil nečekaný záchvěv paniky.

„Ano!“

Muž vyrazil vpřed s prudkostí, na niž lapka nedokázal zareagovat. Jeho předpokládaná kořist mu najednou dýchala rovnou do obličeje a svírala mu zápěstí ruky s nožem v železném stisku. Útočník ho zároveň popadl druhou rukou pevně za vlasy, škubl mu hlavou dopředu a uštědřil mu čelem tvrdý úder do obličeje, který zločince poslal do kolen. Zatímco se ještě pokoušel vzpamatovat z nenadálého útoku zběsilé zuřivosti, útočník mu z již zcela ochablé dlaně vypáčil dýku a prudkým švihem mu přejel ostřím po krku. Jediným pohybem mu otevřel tepny i průdušnice a z otevřené rány vytryskl mohutný proud krve, který jim oběma potřísnil tuniku. Útočník odstrčil umírajícího do cesty nejbližšímu členovi tlupy a natočil se tak, aby mohl čelit jeho druhům, kteří se k němu nyní ze všech stran přibližovali. Zvedl ruku s čepelí kluzkou krví oběti. První z útočníků byl podsaditý pořízek. Vrhl se na něj, aby ho sevřel ve svém medvědím objetí, ale jeho rozevřené paže objaly jen prázdný vzduch, když mu mladý aristokrat tanečním krokem unikl mimo dosah a zkušeným úderem mu jedovatě ostrou čepelí prořízl tuniku i břišní stěnu pod ní. Muž se z boje odpotácel a oběma rukama se pokoušel zachytit unikající smyčky střev. Bránil tak v dalším útoku svým druhům, kteří se již vzpamatovali z děsivého a krvavého divadla, jež se před nimi odehrávalo, zatímco ten strašný člověk, co měl být obětí, se žíznivě rozhlížel po další krvi. Dva z lupičů po něm vyrazili, zatímco třetí se skláněl nad padlým vůdcem, z něhož na dlažbě v posledních záškubech křečí unikal život. Pěstmi se vrhli na zkrvaveného aristokrata.

Ten hodil dýkou po prvním z nich. Zabodla se mu hluboko do prsou. Aniž by se díval, co bude s mužem dál, vyhnul se útoku druhého, popadl ho za tuniku, škubnutím ho zbavil rovnováhy a pěstí ho prudce udeřil do obličeje a přerazil mu přední zuby. Muž bezmocně zavrávoral dozadu, ale ani to ho nezachránilo. Jeho protivník nakročil až k němu, podrazil mu nohy a zasáhl ho zpola sevřenou pěstí do ohryzku tak, že muž zasípal a rozdrcenou průdušnicí marně lapal po dechu.

„Teď už tě kurva máme!“

Přepadený se narovnal a zjistil, že ho obklíčil půltucet dalších členů bandy, kteří se k němu s nenávistnými pohledy šouravými kroky blížili, dívali se stří-

davě jeden na druhého, na okamžik zastrašení krvežíznivou zuřivostí své oběti a těly svých přátel kolem něj.

„Teď tě pořádně ošukáme, ty jeden zmrde, a pak ti otevřeme břicho a necháme tě tady chcípnout, zatímco se pudeme pobavit s těma, co máš doma."

„Zkus mi ještě jednou povědět, jak to celé bylo."

Annia se v objetí svého muže v temnotě ložnice celá napjala a odvrátila se od něj, ale hned se k němu znovu přitulila. Její odpověď nebyla hlasitější než pouhý šepot, ale bolest v jejím hlase byla natolik zřejmá, jako by na něj rovnou křičela.

„Už jsem to přece –"

Julius ji přerušil. Jemně, ale neúprosně.

„Já vím, muselas všechno odvyprávět legátovi, a co bylo ještě horší, i samotnému Markovi."

Legát Scaurus a jeho důstojníci dorazili do Markova domu na Viminalském pahorku až hodně po setmění, zdrženi myriádou povinností, které si vyžádal jejich návrat z východního pomezí říše a přesun obou kohort do tranzitních kasáren. Překvapilo je, že je nepřivítala paní domu, ale pouze Annia, a jejich překvapení vzápětí vystřídal šok z toho, co se zde během jejich výpravy do Parthie odehrálo, a o čem jim Juliova manželka s velkým přemáháním a bolestí v hlase vyprávěla. Po první, doslova zdrcující ráně, která ho naplnila čirou hrůzou, se Marcus vzpamatoval až překvapivě rychle a dokonale, i když jen navenek. Posadil se v atriu, zhluboka se nadechl a podíval se na ženu svého přítele. Na tváři měl nyní neproniknutelnou, kamennou masku a položil jí jedinou otázku.

„Jak?"

Julius si ji přitiskl ještě silněji k sobě a hladil jí po slzami zalitých tvářích. „Potřebuji to slyšet ještě jednou. Potřebuji znát každičký detail, protože musím vědět, co asi udělá, až se znovu uklidní."

Marcus si Anniin popis událostí uplynulého roku vyslechl v naprostém tichu, a když skončila, beze slov se postavil a zmizel do římské noci.

Annia se na chvíli odmlčela.

„A když ti to řeknu? Když ze sebe znovu dostanu všechno to svinstvo, když se jím znovu celá umažu, co potom?"

„Potom už o tom nebudeme nikdy mluvit. Už to ani nebude nutné."

Annia si povzdychla.

„Ne. Ten maličký nám bude všechno připomínat pokaždé, když se na něj podíváme."

„Cože?"

Annii splynul ze rtů další povzdych a potom začala znovu vyprávět děsivý příběh, který od základů otřásl životem jejich přítele.

Kruh mužů ho svíral stále těsněji, ti největší již na svou předpokládanou kořist plivali nadávky a výhrůžky.

„Uříznu ti čuráka a nacpu ti ho do tý tvý zkurvený držky."

„To sotva."

Všechny oči se otočily k podsaditému vousatému muži, který se k nim blížil ulicí a jehož hlas se k nim řezavě nesl noční tmou, i když svá slova pronesl věcným tónem s hodně silným přízvukem.

„Jediný, co uděláte, je, že si posbíráte ty svoje mrtvoly kolem a zmizíte mi z očí dřív, než to pro vás živý dopadne hodně, ale hodně ošklivě."

Největší z bandy se natočil k nově příchozímu čelem a zvažoval vzájemné šance, zatímco se muž zastavil asi šest stop před ním a několikrát si napjal a zase uvolnil mohutné bicepsy a sevřel cvičně pěsti. Někde ve tmě bylo slyšet ještě poslední zoufalé chroptění lapky s rozdrcenou průdušnicí, ale netrvalo dlouho, jeho trápení dospělo k přirozenému konci a nešťastník ztichl. Ještě hlouběji v temnotě, kam se odpotácel lupič s rozpáraným břichem, vypovídalo hlasité sténání i beze slov o jeho děsivém osudu.

„A když ne?"

„Tak vám uřízneme uši."

Lupiči se otočili, aby se postavili další hrozbě za svými zády, dvojici mužů s dýkami a vizáží, která nenechávala nikoho na pochybách, že s nimi umí zacházet. Starší z obou mužů se na ně zašklebil a zavrtěl nožem ve vzduchu směrem k nejbližšímu z lupičů.

„Tady můj kámoš je z Dákie a každý snad ví, že tihle barbaři jsou kanibalové. Uši má ze všeho nejradši a uši máte, jak tak koukám, úplně všichni, takže už mu nejspíš stojí péro jako nadrženýmu kozlovi, jen se na vás podívá."

Nový vůdce gangu zavrtěl nevěřícně hlavou. „Co to *kurva*…"

Jeho naprostý úžas nad vývojem situace přerušil třetí hlas, tak ochraptělý celoživotním křikem na vojáky, že připomínal spíš dráždivý šepot. Majitel

hlasu vystoupil ze tmy a postavil se po boku muže s plnovousem. Když jim spokojeně zamával svou obří, zjizvenou pěstí, měsíční svit odhalil jeho neuvěřitelně pomlácenou a pomačkanou tvář.

„Nejdřív z vás vytlučeme duši a pak si vás kudlou podáme tak, že už se na vás žádná ženská nikdy nepodívá, ledaže byste jí dopředu ukázali hezkých pár mincí. Nebo jednoduše zmizte. *Teď hned.*“

S rostoucí netrpělivostí se díval, jak se lupiči ztrácejí ve tmě, a přistoupil blíž ke krví zalitému aristokratovi. „Promiň, že jsme ti zkazili zábavu, bratříčku, ale zdálo se nám, že sis ukousl příliš velké sousto. A teď, když jsi prolil trochu krve, jak jsi chtěl, nemohli bychom se všichni vrátit domů?“

Marcus mlčky přikývl, otočil se a pohlédl na mrtvého muže, jemuž před chvílí přerazil průdušnici, a teprve potom kývl hlavou a zvedl ruku na znamení díku, že ho jeho přátelé zachránili před divokou pomstou tlupy. Muž s potlučenou tváří nečitelným pohledem sledoval, jak se Marcus vydává zpět do tmy směrem, kterým přišel, a aniž ze svého přítele spustil jen na okamžik pohled, obrátil se na svého vousatého druha.

„Co s ním budeme dělat, Dubne? Chápu, že kašle na smrt, takový byl vždycky, ale tohle?“

„Je úplně mimo, Othone. Viděls přece ty jeho oči, ani náznak emocí. Pojďme a vem s sebou i ty svý dva pitomce. Náš přítel má takový štěstí, že se mu už za rohem určitě podaří narazit na další gang a budeme to muset celý ještě jednou opakovat.“

Vydali se za osamělou postavou a drželi se dostatečně blízko, aby předem odradili jakýkoli pokus o útok. Upírali oči do tmy a na tváři měli ustaraný výraz.

„Zkus se na to dívat z jeho pohledu. Nejprve mu vyvraždili rodinu a on musel utéct do Británie na Val, kde se ocitl rovnou uprostřed toho největšího povstání, jaký jsme tam za pár desítek let měli, přičemž po něm po celou tu dobu slídili císařští špehové jako honicí psi. Potom boje v Germánii, Dákii, Parthii a teď…“ Zavrtěl hlavou, jako by tomu všemu ještě nedokázal uvěřit. „A teď tohle. Člověk se musí nutně ptát, kolik toho ještě vydrží, než se úplně zblázní.“

Otho se hořce pousmál.

„Chceš snad tvrdit, že teď je pořád při smyslech? Jsi jeho nejbližší přítel, ale ani ty přece nevěříš, že už mu z toho nezačíná hrabat.“

Dubnus se zašklebil.

„Už od prvního dne, kdy jsme se potkali, byl jako na jehlách, jako tětiva na natažený katapultě. Doufal jsem, věřil jsem, že se uklidní, až si vyřídí účty s těmi, co mu vybili rodinu, ale tohle…“

Jeho druh přikývl.

„Bude dál a dál provokovat ostatní, aby na něj zaútočili jen proto, aby je mohl zabít a vzít jim jen tak pro nic za nic život. A dřív nebo později překročí hranici a zjistí, že se ocitl ve sračkách tak hlubokých, že ho z nich ani my nedokážeme vytáhnout. Jseš připravenej vedle něj zemřít?“

Mohutný Britan pokrčil rameny.

„Je možná zaslepený zuřivostí, ale pořád je to můj bratr. A tvůj. Starý Sextus už je sice mrtvý, ale já pořád žiju podle pravidel, která nám určil. Jestliže hrozí nebezpečí jednomu z nás, hrozí nám všem. Jestliže se tedy můj bratr Marcus rozhodne vrhnout se s mečem v ruce proti císařskému paláci, budu tam s ním a po jeho boku také zemřu.“

Starší ze dvou vojáků, kráčejících za nimi, se naklonil ke svému druhovi a pošeptal mu do ucha.

„Tak na to já mu seru.“

Dák Saratos se na něj podíval a zvedl obočí.

„Hovno. Přísahal jsi vojákovi, kterýmu jste říkali Zjizvenec. Než vydechl naposled, slíbils mu, že Markův život budeš chránit svým životem.“

Když Sanga neodpovídal, navázal, aby pokračoval v rozhovoru, ale Otho ho zavrčením umlčel dřív, než stačil otevřít ústa.

„Vy dva kokoti patříte mně. Tady princ,“ Otho ukázal na Dubna, „vás předal pod mé velení, což znamená, že vás dva výlupky vlastním. A když řeknu, že se za tohohle chlapa postavíte každičkýmu posranýmu pretoriánovi ve městě, nebudete doufám tak pitomí, abyste se mýmu rozkazu protivili. Až se nám zase vrátí zpět z těch temnot, kde se nyní jeho duše pohybuje, zjistí, že mu já, Dubnus *a vy dva* kryjeme záda. Je to jasný?“

„Bláhově jsme si myslely, že když vás z rozkazu císařského komořího poslali na Východ, že jsme pod ochranou trůnu. A pár týdnů to skutečně vypadalo, že nám nic nehrozí. Kolem se vždy motal jeden nebo dva z Cottových mužů, aby dávali jen tak pro jistotu pozor, a místní gangy se držely v uctivé vzdálenosti, protože věděly, co by jim udělali, kdyby se o něco pokusily.“

Annia se odmlčela a pokračovala teprve poté, co ji Julius znovu pobídl.

„A potom?“

„Stalo se to jednoho dne v lednu, o *agonáliích*. Krájela jsem v kuchyni cibuli a dívala se ven oknem. Vtom někdo prudce rozrazil vrata a dovnitř pozpátku naklopýtal jeden z Cottových mužů, jako by se ty dveře rozrazily s ním. Na okamžik jsem si myslela, že je to ten gang, který tady v ulici kdysi vládl, a že se přišli pomstít za to, jak s nimi Morban a jeho muži loni vyběhli, ale když potom vstoupil i pretorián, pochopila jsem, že to je něco mnohem horšího.“

Znovu se na chvíli odmlčela.

„Pospíchala jsem na zahradu a tam už jich byl tucet pod velením centuriona, všichni v plné zbroji. Napřed jsem vůbec nechápala, proč by se o nás císařská stráž měla zajímat, ledaže by se chtěli Markovi pomstít za svého prefekta, ale pak jsem spatřila jeho.

Jeden z vojáků dal centurionovi znamení, podíval se směrem k domu a důstojník ihned vyštěkl rozkaz, ukázal na dva ze svých mužů a přikázal jim, aby dům prohledali.

Byl oblečený a ozbrojený stejně jako ostatní vojáci, ale určitě nebyl jedním z nich. To bylo snadno poznat podle toho, jak se všichni kolem něj chovali, jak si dávali pozor, aby se mu nepletli do cesty nebo se ho, nedej bože, nedotkli. Měl sice jejich uniformu, ale bylo zřejmé, že je ten nejvyšší. Přistoupil až ke mně a dlouze si mě prohlížel těma svýma mrtvýma očima, jediným pohledem mi přejel celé tělo, každičký detail, přesně tak, jak to někdy dělávali někteří hodně nadržení zákazníci ještě v dobách, kdy jsem mívala bordel, kam se přicházeli pobavit. Byl jako kupec závodních koní, který si v ohradě vybírá čerstvý přírůstek do stáje a v duchu pozorně počítá, jestli se mu ta investice vyplatí. Na kratičký okamžik se naše pohledy střetly…“

Annia se v objetí svého muže zachvěla.

„Bylo mi ihned jasné, co hledá. Něco, co by mohl pošpinit. Něco čistého a nedotčeného, něco, co by mohl poplenit a nechat znečistěné být. Bylo by mnohem lepší, kdyby to, co chtěl, našel u mě, protože bohové vědí, že takto už mě použili tolikrát, že jeden chlívák by na tom nemohl už nic změnit, ale asi ho něco v mém výrazu odradilo. Až příliš dobře vím, co jsou takoví jako on zač, a to moje znechucení bylo nejspíš dobře patrné. A pak spatřil Felicii a bylo to jasné.“

Annia si v duchu znovu vybavila, jak se její mladší přítelkyně vynořila

z domu, na tváři překvapený úsměv, očividně otřesená nečekaným příchodem tolika vojáků.

„Mohu ti nějak pomoci, centurione?“

Velitel oddílu se obrátil na muže uprostřed ozbrojeného hloučku a rázem tak potvrdil Anniino podezření. Vystoupil dopředu, zašklebil se a stáhl si přílbu, aby odhalil svoji skutečnou totožnost. Kývl paní domu na pozdrav a zároveň si ji jediným pohledem přejel od hlavy až k patě.

„Omluv moje neohlášené vyrušení, paní, ale můj komoří mi prozradil, že zde byl nedávno pohřben jeden slavný gladiátor, a já, jako věrný fanoušek tohoto sportu, jsem pochopitelně neodolal pokušení vyjádřit zde obdiv jeho památce.“

Felicia se hluboce uklonila.

„Muž tvého postavení a cti se nemusí omlouvat, když se rozhodne poctít můj dům svojí návštěvou, ale přesto jsi mě teď uvedl do rozpaků, Výsosti. Tvé přání prokázat úctu tak velkému muži je samozřejmě natolik ušlechtilé, že proti němu nemohu nic namítat, ale –“

Císař se chápavě zasmál a spiklenecky se k ní naklonil.

„Chápu, ten starý nesmysl se zákazem pohřbívání uvnitř hradeb?“

Mávl přezíravě rukou.

„Není to první ani poslední velikán, jemuž se dostalo pocty věčného spánku přímo ve městě, a já nevidím jediný důvod, proč by právě tenhle nemohl těžit ze stejné výjimky. Muž pohřbený na tvé zahradě býval v dobách mého mládí tím největším šampionem a jeho výkony v aréně mi byly velkou inspirací.“

Bylo slyšet, jak se mu do hlasu zvolna vkrádá toužebný tón.

„Pořád doufám, že se mi jednoho dne podaří napodobit jeho úspěchy…“

Odvrátil se od obou udivených žen a ukázal na navršený rov, pod nímž spočíval zesnulý gladiátor po svém posledním, triumfálním vítězství ve Flaviovské aréně.

„Tady jste ho tedy uložili?“

Aniž čekal na odpověď, přešel přes zahradu a chvíli mlčky postál u hrobu, zatímco si pretoriáni vyměňovali za jeho zády vědoucí pohledy a prohlíželi si obě ženy, vyčkávajíce, až se císař probere ze svého snění. Konečně, po dlouhé odmlce, se císař otočil zpět k nim a setřel si slzu, která mu stékala po tváři.

„Jak inspirující. Opravdu, to, že je tak velký mistr pohřben blízko paláce, je vskutku inspirující. A také pohodlné.“

Císař obrátil svůj pohled na Felicii a Annii pokleslo srdce v hrudi. Císař si nyní její kamarádku prohlížel stejně oceňujícím pohledem jako před chvílí ji. Nyní nakročil blíže k ní.

„Mám to jen kousek a mohu se kdykoli jen tak zastavit, abych mu znovu prokázal úctu. A kdykoli budu mít pocit, že ji budu chtít prokázat i tobě, má paní, tím, že se s tebou vyspím."

Felicia na něj vyděšeně vytřeštila oči, ale než se vzmohla, aby něco namítla, Commodus pokračoval stejně lehkým, konverzačním tónem.

„Jistě, já vím, už jsem to slyšel tolikrát, ty chabé, polovičaté výmluvy, že jsi ctihodná vdaná žena, že tvůj manžel je kdesi daleko a plní mé rozkazy, zatímco ty jsi tu tak sama se svými potřebami. A kromě toho, pro každou ženu musí být ctí už pouhá představa, že bude souložit s prvním občanem Říma, nemyslíš? A pokud bych tě ani tím nepřesvědčil, přemýšlej ještě o tomhle…"

Naklonil se až těsně k ní a šeptal jí do ucha, i když ne tak moc tiše, aby Annia neslyšela každé jeho slovo přesně tak, jak měl jistě v úmyslu.

„Odmítnutí s sebou pochopitelně nese nevyhnutelné důsledky, které bys měla zvážit. Tvůj císař je člověk, a to si řekněme na rovinu, jemuž jednoduše nelze říci ‚ne'. Asi mě jako dítě trochu rozmazlili, ale pravda je taková, že když se setkám s odmítnutím, dostávám někdy až nekontrolované záchvaty vzteku, to bys měla vědět."

Uprostřed věty se otočil na Annii, na tváři zcela prázdný výraz, jako když si ji prve prohlížel, i když nyní se mu do něj vkradl i náznak zvrácené naděje, jako by mu opravdu záleželo na tom, aby si její přítelkyně uvědomila povahu jeho hrozeb a nenutila ho pokračovat i v jejich naplnění.

„Tady tvoje kamarádka už vypadá trochu použitě… alespoň na můj vkus, ale jsem si jistý, že moje osobní stráž už tak vybíravá nebude a že si s ní s radostí dopřeje krátkou přestávku v plnění svých povinností. Když mě budeš provokovat, nechám je, aby ji mrdali tak dlouho, až z ní poteče krev, hned tady, aby všichni kolem slyšeli, jak křičí bolestí. A nezapomínejte ani na své děti. Ty máš, tuším, chlapečka, má drahá, a kamarádka zase holčičku, nemám pravdu?"

Felicia přikývla a na bledé tváři se jí začal zvolna usazovat výraz zděšeného odevzdání.

„Byla by věčná škoda, kdyby jejich mladé životy padly za oběť některým z nelidských způsobů, kterými si léčím své záchvaty. Tak, a co ještě mi Cleander napovídal…"

Z domu vyšla dvojice pretoriánů. Jeden z nich před sebou tlačil nataženou paží Vlčka, druhý obnaženým mečem poháněl germánského zvěda Araba, kterého tu Marcus ponechal na ochranu své ženy a dítěte.

„Ano, to je ono. Ten Germán a chlapec z Británie. S jejich pomocí bych ti nyní, má paní, rád ukázal, jak smrtelně vážně myslím svá slova. Budu k tobě natolik laskavý, že ti dovolím, aby sis sama vybrala, kdo z nich se dnes dožije západu slunce."

„To přece nemůžeš myslet vážně –"

Commodus zavrtěl hlavou a jeho prázdný pohled umlčel Felicii uprostřed věty.

„Myslet vážně? Ale mohu, a také to tak myslím. Smrtelně vážně. Dlouholeté zkušenosti v těchto záležitostech mě naučily, že jedna praktická ukázka je mnohem efektivnější než planá slova a hrozby, bez ohledu na to, jak strašlivě by mohly znít."

Kývl na centuriona, který, aniž by na sobě dal najevo jen náznak emocí, tasil dýku a přistoupil ke dvojici zajatců.

„Takže, má paní, vyber si, který z nich má žít a který zemře."

Felicia se ztrápeně podívala na Annii a pomalu zavrtěla hlavou.

„To nemohu."

„Ale můžeš. A také to uděláš. Protože když ne, nechám je zabít oba a potom, abychom si upevnili učivo, ti dám stejným způsobem vybrat mezi tvým synem a dcerou tvé přítelkyně."

Annia se podívala přes zahradu na oba vězně a spatřila, jak se na ni Arabus dívá unaveným, chápajícím pohledem a kyne jí hlavou na znamení smíření se s osudem. Annia pochopila, že si musí vybrat, dřív než Commodus splní svoji hrozbu a přenese ji i na jejich děti. „Arabus," pronesla nahlas a vysílala k Felicii úpěnlivý pohled, kterým se ji snažila přesvědčit, že nemají jinou možnost.

Felicia se při vyslovení Arabova jména zachvěla a podívala se nejprve na Annii a potom bezmocně na germánského zvěda.

„Ano."

Commodus se ušklíbl a potěšeně přikývl.

„Ano? Pouhé ano mi asi nebude stačit. Musíš. Říct. Jeho jméno."

Felicia se otočila na císaře a ve tváři se jí náhle usadil tvrdý, rozhodný výraz, i když její hlas zněl v napjatém tichu měkce a něžně.

„Arabus."

Commodův obličej se na okamžik rozzářil, jako by se tetelil blahem z vědomí, že ji dokázal zlomit a podřídit své vůli. Přitom vydal centurionovi zcela věcným hlasem rozkaz, kterým dal oběma najevo, že mu rozsudky smrti nad jeho poddanými nečiní žádné problémy.

„Zabij toho Germána."

Cítila, jak Julius kroutí hlavou, a slyšela ho nevěřícně klást otázku, i když odpověď na ni znal už předem.

„Zabil jen tak úplně nevinného člověka? To ani nezaváhal? Nedal najevo náznak –"

„Lítosti? Ani ten nejmenší. A určitě nevypadal, že takový rozkaz plní poprvé. Ten hajzl prořízl Arabovi krk a pak si utřel dýku do Vlčkovy tuniky."

„Poznala bys někoho z nich, kdybys ho znovu potkala?"

„Jenom centuriona. Měl přes oko a celou tvář jizvu."

Julius chvíli přemýšlel.

„A potom?"

„A potom? Potom si vzali Arabovo tělo a odešli. U vrat ale nechali jednoho hlídače, aby měli jistotu, že se nepokusíme utéct. Dva dny se nic nedělo, ale třetí den byli zpět. A ten prašivej zmetek odvedl Felicii do jejího pokoje, přinutil ji, aby mu byla po vůli, a pak ji nechal uplakanou na posteli i s tím, co jí zasil do klína. Pak se ještě ten samý týden třikrát vrátil, ale nejspíš ho jeho nereagující oběť přestala bavit, protože už se znovu neobjevil a nejspíš obrátil svou pozornost na další nebožačku na svém seznamu."

„A to bylo všechno?"

„Ano. Přijde ti to snad málo? Když už se po poslední návštěvě neukázal, pochopily jsme, že je po všem, a chvíli jsme doufaly, že se Felicia bude moct vrátit ke svému starému životu s tím, že Markovi nikdy neprozradí, k čemu ji císař přinutil. A tak tomu bylo až do okamžiku, kdy nedostala menstruaci."

Její manžel mlčel a Annia se ještě chvíli dívala do tmy pokoje a teprve posléze našla sílu pokračovat.

„Vím, na co teď myslíš, Julie. Proč se toho dítěte nezbavila, když bylo ještě nevyvinutý plod."

„Nic –"

„Potrat? Jak by mohla. Je přece lékařka a přísahala, že bude pomáhat, ne škodit. Navíc by nikdy nedokázala jen tak zavraždit nevinné dítě, a dál už se

nebylo o čem bavit. Chtěla dítě donosit a potom ho nechat adoptovat. Najít mu rodinu, která nemohla mít dítě, i když po něm toužila. Pro ně by to byl dar z nebes. Pak už bychom o něm nikdy nemluvily a také Marcus by se nikdy nic nedozvěděl."

„Držela by to před ním v tajnosti?"

Annia se měkce zasmála jeho údivu.

„Já bych ti také nic neřekla, kdyby si císař vybral místo ní mě a zasel mi do lůna svůj plod. Jen se podívej, co se s ním stalo, když se dozvěděl pravdu! Copak se normální, příčetný člověk vydá v téhle čtvrti jen tak v noci do města oblečený do obyčejné tuniky? Kdyby Felicia nezemřela, bylo by mnohem lepší, kdyby o ničem nevěděl, protože by to jen znovu otevřelo staré rány."

„Kdyby nezemřela?"

„Myslely jsme, že porod proběhne bez komplikací, poprvé přece rodila tak lehce, ale dítě bylo příliš velké a nechtělo se otočit. Poslaly jsme tedy pro doktora, ale přišel moc pozdě, a navíc nebyl o nic lepší než obyčejný řezník. Musel ji rozříznout, aby dostal dítě ven, ale ztratila příliš krve. Umřela mi v náručí, oči zastřené bolestí, ale s posledním výdechem mě ještě přiměla k přísaze, že se o to malé postarám. Slíbila jsem jí, že o něj budu pečovat, jako by bylo moje vlastní."

Přitiskl si ji pevně k sobě.

„A co jiného jsi mohla udělat?"

Oba se odmlčeli, pohroužení do vlastních myšlenek.

„Co se mu stalo? Je zraněný?"

Dubnus zavrtěl hlavou a odváděl Marka do zahrady obehnané zdí, podpíraje ho rukou kolem pasu, zatímco muž ve vratech za nimi rychle zavíral. Vůně bylinek a rozkvetlých květin v teplém nočním vzduchem ostře kontrastovala s železitým pachem krve na Markově promáčené tunice i těle.

„Ten blázen si usmyslel, že si holýma rukama poradí s tuctem pouličních lapků."

Britan zvedl ruce, aby zamezil dalším otázkám ustaraného veterána.

„To je krev těch druhých, ale on se málem zhroutil."

Cotta se zadíval na muže, jehož dávno mrtvý otec ho najal, aby jeho desetiletého syna učil bojovému umění legií, a odhadoval stav, ve kterém se Marcus nachází, jeho zhroucený postoj, prázdnotu v očích. Vyštěkl rozkaz na

jednoho ze svých vysloužilých vojáků, ze kterých si vytvořil vlastní, přátelstvím pevně stmelený bojový oddíl, s nímž se před rokem připojil k Tungrům.

„Přines mi z kuchyně horkou vodu a všechny ručníky, co tam najdeš! Položíme ho tady na lavičku."

Mladší muž se s vděčným výrazem posadil a jeho tělo se z přestálého boje v ulicích ještě třáslo. Cotta stál nad ním a mlčky si prohlížel muže, kterého kdysi dávno učil bodat a sekat s legionářským mečem. Mladík před ním byl sotva chlapec a on sám byl čerstvý vysloužilec.

„Sundej si tu tuniku."

Vzal si od Marka jeho oděv a podal ho Dubnovi. „Nemusím snad zdůrazňovat, že bude lepší, když ji hodíš do ohně. Kdyby se tady objevily městské hlídky, čím méně důkazů na dnešní noc tady najdou, tím lépe."

Jeho muž se vrátil s kbelíkem vody ohřáté nad kuchyňským ohništěm a vzal si od Dubna zkrvavenou tuniku, aby ji spálil tamtéž. Cotta si pak dřepl před svým dlouholetým přítelem, namočil ručník a počal mu omývat obličej i celé tělo pokryté zasychající krví.

„Kolik jich zabil?"

„Když jsme odcházeli, ležela na dlažbě tři těla, a další se snažil zadržet rukama střeva, která mu padala z břicha, aniž tušil, že už je také mrtvý."

Cotta zavrtěl hlavou, vzal Marka pod bradou a zvedl mu hlavu tak, aby se mu podíval do polozavřených očí.

„A proč? To ani netušíš, že? Kdyby měl jeden z těch parchantů kliku a bodl tě dýkou, mohls být teď po smrti. A jenom kvůli tomu, že s tebou lomcuje bezmocný vztek, který nemůžeš obrátit proti těm, co si to doopravdy zaslouží."

Pokračoval dál s ručníky a vodou, až Marka celého očistil, načež ho zabalil do vojenského pláště a podal mu pohár.

„Svařené víno s medem. Až to vypiješ, sněz si tenhle chleba. A žádný odmlouvání."

Marcus se podvolil přísnému hlasu svého bývalého učitele šermu, zhluboka se napil a pomalým kývnutím uznal platnost jeho výtek.

„Já vím… bylo to zbytečný… pitomý… ale…"

„Prostě sis nedokázal pomoct."

Mladý Říman přikývl, znovu se zhluboka napil a otřásl se v reakci na události dnešní noci.

„Ne."

Veterán se na svého bývalého žáka chvíli mlčky díval.

„A už ti to stačilo, nebo budeš zítra znovu tak *pitomej*, aby sis to tam venku zopakoval?" Marcus se na něj podíval s výrazem čistého utrpení v očích. „Myslím to vážně, chlapče. Dneska jsi to měl snadné, protože nikoho z těch gaunerů ani ve snu nenapadlo, že ten aristokrat, který se tam v noci prochází úplně bez doprovodu, může být i něco jiného než jen snadná kořist. Už zítra večer to ale budou všichni vědět, a ty jim napochoduješ rovnou do pasti, ze který už nevylezeš živej, a s tebou i tihle chlapi, kteří ti dnes zachránili krk a který tam stáhneš s sebou. Myslíš, že jim za všechno, co pro tebe udělali, dlužíš právě tohle? Zbytečnou smrt v cizím městě?"

Mladík potřásl pomalu hlavou a Cotta si k němu přidřepl, aby mu viděl do očí. Přitom se šklebil bolestí v kolenou.

„Ne. Dlužíš jim mnohem víc a ty to dobře víš. Klidně přísahej pomstu těm, kteří ti zabili ženu. Já přitom umřu po tvém boku a tvůj boj bude i mým bojem, ale vydrž, až k pomstě nastane ten správný čas, neplýtvej jí ve zbytečných pranicích a vražděním těch, kteří neměli se smrtí Felicie nic společného."

Marcus mlčky přikývl, naklonil se dopředu a položil si hlavu na Cottovo rameno. Veterán ho jemně uchopil za vlasy, odtáhl ho od sebe, aby mu jeho bývalý žák viděl do očí.

„A pokud ti ani to nestačí, abys přestal hledat možnosti, jak se nechat zabít, musím ti připomenout, že máš ještě něco mnohem dražšího než všechny myšlenky na pomstu. Svého syna."

Mladík na něj zíral a do očí se mu nezadržitelně nahrnuly slzy.

„Přesně tak. Chceš snad, aby Appius vyrůstal bez toho, že by vůbec poznal svého otce, i kdyby se tvým přátelům nakrásně podařilo vyvést ho do bezpečí navzdory tomu, že po nich půjde jeden každý pretorián, městský strážník či zločinec ve městě?"

„Ne. Opravdu mu – jim dlužím mnohem víc než jen to."

Vysloužilý voják přikývl.

„Ano. To si piš. A budeš se tím řídit, až si Cleander tebe i legáta povolá do paláce a bude hlasitě naříkat nad tragédií, která tě postihla, protože je to obyčejnej licoměrnej parchant. Dokážeš udržet svůj hněv na uzdě, nebo se ho pokusíš obětováním svého i legátova života zabít?"

„Myslím, že hodností legáta už se příliš dlouho pyšnit nebudu, centurione Cotto, stejně jako ty už dlouho nebudeš centurionem."

Cotta vyskočil tak křepce, jak jen mu to jeho kolena dovolila, zasalutoval, ale Gauis Rutilius Scaurus mávl odmítavě rukou.

„Žádné zbytečné formality, Cotto. Ne v tuhle noční dobu a za těchhle okolností. Jak je mu?"

Marcus vstal a pozdravil svého nadřízeného důstojníka.

„Jsem unavený, pane. Mám za sebou těžký den."

Scaurus přikývl, na tváři neproniknutelnou masku.

„Těžký je slovo, které bych použil i já, i když zdrcující je možná přesnější. Běž do postele, tribune, a spi tak dlouho, jak budeš potřebovat. A až se probudíš, přijď za mnou a probereme spolu Cottovu poslední otázku. Očekávám, že hned zítra obdržíme pozvání do paláce, protože Cleander již samozřejmě ví, že jsme zpět, a věnoval nám den volna, aby ses vzpamatoval ze smrti své ženy. Určitě se bude chtít na vlastní oči přesvědčit, jak moc se na tobě jeho machinace podepsaly."

Marcus si ho chvíli prohlížel a potom přikývl. Instinktivně znovu zasalutoval, otočil se a zamířil do domu.

„Myslíš, že dokáže odolat pokušení přerazit tomu hajzlovi průdušnici?"

Scaurus pokrčil rameny.

„Pokud by mu tu šanci nabídl, rozhodně bych ho musel považovat za odvážného muže. I proto zcela logicky očekávám, že komoří povede své jednání s námi za bezpečnou hradbou svých pretoriánů."

„A když ne?"

„V tom případě budeme mít já i on pořádný důvod být nervózní, centurione. I když si s tím rozhodně nemíním dělat hlavu." Také Scaurus se odvrátil, aby se vrátil do domu, ale ještě se otočil, jako by ho právě něco napadlo. „Málem bych zapomněl. Zítra ráno budu potřebovat doprovod. Chci navštívit jednoho felčara a budu potřebovat pár chlapů, aby nás při jednání nikdo nerušil."

„Proč si s sebou nevezmeš toho germánského pořízka Arminia?"

Scaurus zavrtěl nevěřícně hlavou.

„To jsem zkusil, ale tvrdil, že má na práci něco důležitějšího. Nechápu. Tak jsem požádal Luga, už jenom proto, abych mu nechal zkontrolovat tu jeho nohu, ale myslím, že by se nám mohlo hodit i pár těch tvých drsně vyhlížejících veteránů."

„Arabus zemřel místo mě, Arminie. Zadusil se vlastní krví, jako když podřízneš prase."

Obří Germán seděl naproti Vlčkovi v atriu domu, dostatečně blízko, aby ho mohl vzít v případě potřeby za ruku, ale cosi hluboko uvnitř mu instinktivně napovídalo, že doba, kdy by podobné gesto k uklidnění dítěte, které tady před svým odchodem do Parthie zanechali, považoval za vhodné, jednou provždy minula. Nyní tu před ním seděl dospívající mladý muž. Dítě bylo pryč. Stráže s meči, které Scaurus rozestavil u brány, zíraly s přivřenýma očima do slunce a věděly, že tenhle okamžik je příliš citlivý, aby se jim do rozhovoru pletly. Jednak proto, že ten nešťastný chlapec byl sirotek po jednom z nich a všichni ho považovali za dítě tungrské kohorty, vítané v každém stanu, u každého táborového ohně, a jednak proto, že obří Germán, ač pouhý otrok, byl dobře znám tím, že se svým postavením nenechával nikterak omezovat, a když ho někdo rozčílil, dal mu svůj vztek náležitě pocítit.

Vlček se snažil ovládnout a Arminius si ho prohlížel a pokoušel se zjistit, co ještě zbylo z dítěte, které tady loni zanechali, a nedokázal pochopit, jak moc se ta známá tvář za tak krátkou dobu změnila. Chlapec měl nyní mnohem ostřejší rysy, jak se kdysi dětská tvářička měnila v obličej dospělého muže. Za jiných okolností by takovou změnu tiše přivítal. Polkl vlastní žal z bolesti, kterou si dospívající chlapec procházel, a přinutil se, aby jeho hlas vyzněl drsněji a tvrději.

„Tím se ti ale dostalo důležité lekce."

„*Lekce?*"

Germán přikývl a vydržel chlapcův dychtivý pohled.

„Arabus udělal to, co bylo správné, nabídl vlastní život, aby zachránil ten tvůj, protože věděl, kolik ti ho ještě zbývá. Tak jako Antenoch."

Chlapec našpulil rty a přikývl.

„Ti oba zemřeli, protože jsem nebyl dost silný, abych se ubránil sám."

„Ti oba zemřeli, protože tě milovali tak, že raději obětovali svůj život, jen abys ty mohl žít ten svůj. Umřeli, protože poslechli svou čest a udělali, co udělat museli. A umřeli také proto, že věděli, že přišel jejich čas zemřít. Copak jsem ti to už nevysvětloval?"

Vlček pomalu přikývl.

„Ale Arabus –"

„Arabus věděl, co musí udělat. V domě byli vlci, kteří se dožadovali smrti, a on věděl, že život, který si musí vzít, je ten jeho. A byl dostatečně mužný, aby ho nabídl. Za to bychom na něj měli až do smrti s úctou vzpomínat. Nyní mi ale pověz tu svoji historku o muži s uraženou ješitností, jenž si myslí, že měl udělat něco, aby svého přítele zachránil. Až na to, milý Vlčku, že ty jsi nic udělat nemohl, protože ještě nejsi muž."

Chlapec se na něj podíval nečekaně tvrdým pohledem a Arminius se usmál, aby změkčil dopad svých slov.

„Musíš mi rozumět, chlapče. Už jsi téměř dospělý, ale nemůžeš sám sebe považovat za opravdového muže, dokud neskončím s přípravou, aby ses jím skutečně stal."

Chlapec protestoval a zvedl dotčeně hlas.

„Když jste byli pryč, neuplynul den, kdy bych necvičil s mečem a kopím. Jsem den ode dne silnější –"

Arminius zavrtěl hlavou a přiložil si ukazováček ke rtům.

„Marcus spí – chceš ho vzbudit a nechat ho, aby zjistil, že se můj pán vypravil ven, sejmout z něj část jeho pomsty, a že tak učinil bez něj? *Muž* dokáže sdělit svůj názor i bez toho, že by zvyšoval hlas. To, o čem ti tady vyprávím, je o něčem jiném než o svalech a o tom, jak moc ještě vyrosteš. Ještě pár let a jistě z tebe bude silný muž a třeba se dokonce vytáhneš tak, že se mi budeš moct dívat přímo do očí, ale opravdová mužnost pochází z něčeho jiného než z těla, které ti bohové přisoudili. Opravdová mužnost leží tady, Vlčku…"

Arminius si poklepal na čelo.

„*Opravdová* mužnost se měří tím, zda je muž takového označení hoden. Já ti vycvičím tělo, učiním tě silným, naučím tě zacházet s mečem a kopím tak, že z tebe jednou bude velký bojovník." Naklonil se blíž a zadíval se svému žákovi do očí. „Udělat z tebe muže však bude úplně něco jiného."

Šestice lidí v čekárně lékaře prokázala při pohledu na purpurový pruh na tunice posledního návštěvníka dostatečnou uctivost. Už pouhá velikost jeho doprovodu jasně naznačovala zřejmý význam tohoto muže v komplikované společenské hierarchii města. Muž sám byl hladce oholen, nebyly na něm patrné žádné jizvy, ale skutečnost, že se jedná o důstojníka v aktivní službě, byla i přesto očividná, a rozhodně to nebylo jen divokým vzezřením a počtem mužů, kteří ho doprovázeli.

První člen skupiny byl podsadité postavy, s nakrátko ostříhanými vlasy, ve vojenské tunice, se zjizvenými pažemi a v očích jasné pohrdání pro vyčkávající pacienty. Jeho vzezření v nich jistě probudilo ostražitost, vzápětí vystřídanou již patrným neklidem, který v nich vyvolal další příchozí. Druhý muž důstojníkovy družiny byl až nepředstavitelně obrovský, a když procházel dveřmi, musel se hodně sklonit, načež se kulhavým krokem připojil k vojákovi. Pacienti sledovali jeho vstup s očima navrch hlavy, omámení velikostí jeho svalů i dlouhými, spletenými vlasy. Jako třetí vešel jejich pán a probudil ve všech radostnou úlevu, protože jeho civilizovaný vzhled dával naději, že dokáže udržet toho strašlivého barbara pod kontrolou a zamezit případným nepříjemnostem. Tato naděje vzala rychle za své, jakmile do místnosti napochodovala poslední trojice doprovodu. Tito zatvrzele a nelítostně vyhlížející muži, podle krátkého sestřihu vlasů i vousů opět vojáci, se na občany v čekárně dívali pohledy, ve kterých se mísila nedůvěra a neskrývaná zvědavost. Noví návštěvníci se rozhlíželi kolem sebe a v čekárně zavládlo nervózní mlčení. Jediným, kdo se o dění v místnosti ani trochu nezajímal, byl muž s pruhem jezdeckého stavu a bezpochyby hlava jejich *familie*, který se natolik pohroužil do četby svého svitku, že okolí nevěnoval žádnou pozornost.

Po chvíli se ve dveřích ordinace objevil lékařův asistent a kývnutím hlavy pozdravil nově příchozí. Když zavolal prvního pacienta, zbývající návštěvníci v čekárně se společným úsilím pokusili přesvědčit aristokrata s nachovým pruhem, aby šel jako první, i když zůstávala otázka, co bylo skutečnou příčinou jejich velkorysosti, zda úcta k jeho nadřazenému postavení či strach z jeho divoce vyhlížejících průvodců. Jejich snaha vyzněla tak jako tak naprázdno, protože muž v tunice římského jezdce se jen pousmál a ukázal na dalšího pacienta, načež se opět spokojeně pohroužil do své četby, v níž setrval až do okamžiku, kdy se celá čekárna postupně vyprázdnila. Asi za hodinu konečně odešel i poslední pacient a v čekárně zůstal jen důstojník a jeho doprovod. Asistent lékaře se při pohledu do vyprázdněné lékárny zamračil, zaražen překvapivým nedostatkem dalších návštěvníků, a vybídl důstojníka, aby vstoupil, předpokládaje s jistou opodstatněnou logikou, že jediným členem skupiny, který si může dovolit jejich drahé služby, je právě on. Vzápětí již musel rychle uhýbat, když se kolem něj protáhl dveřmi nejen důstojník, ale též podsaditý voják a obří barbar. Lékař za stolem k nim zvedl hlavu a ukázal na jednu ze židlí naproti sobě.

„Dobrý den, pane. Posaď se, prosím."

Aristokrat přijal nabízené místo a kývnutím hlavy poděkoval.

„A dobrý den i tobě, doktore."

Lékař ocenil jeho odpověď schvalujícím úsměvem, neboť ji návštěvník pronesl stejným jazykem, kterým přivítal on jeho. Uplynula již celá století, kdy se první řečtí lékaři rozhodli opustit svou vlast a usadit se zde v Římě, ale jen skutečný aristokrat se svým lékařem i nadále hovořil v jazyce té největší civilizace, kterou tento svět kdy poznal. Bylo tedy jasné, že návštěvník je muž značného významu, navzdory svému poněkud divoce vyhlížejícímu doprovodu. Nadechl se, aby zjistil, jaký to problém přivádí vzácného návštěvníka do jeho ordinace, ale zjistil, že návštěvník nečekal na jeho výzvu a ujal se slova jako první.

„Musím tě požádat, abys mi prominul, že jsem dva ze svých mužů postavil venku na ulici, aby po dobu naší schůzky nepouštěli dovnitř žádné další pacienty. Způsobenou újmu ti budu pochopitelně kompenzovat, ale toto opatření jsem považoval za nezbytné, protože jsem nepřišel kvůli svému zdraví, ale spíš proto, abych si s tebou ujasnil jistou citlivou záležitost."

Odmlčel se a zadíval se na doktora pohledem, který by bylo za jiných okolností možné považovat za přísný, ale doktor se rychle rozhodl, že je jen vážný, což bylo jistě plně opodstatněné skutečností, že se mu jeho návštěvník chystá svěřit s bolestnými následky svého zhýralého životního stylu.

„Jedná se o…?"

Lékař přizvedl obě obočí a ukázal hlavou směrem k mužovu rozkroku. K jeho překvapení se pacient jen krátce zasmál a zavrtěl hlavou.

„To opravdu ne, i když nyní chápu, že tě moje předchozí poznámka nejspíše navedla k předpokladu, že jsem měl co do činění s tou nesprávnou dámou. Ne, doktore, moje návštěva se týká naprosto jiné záležitosti. Jedná se mi o jeden porod. Ale než přejdeme k věci, určitě bych ocenil tvůj názor na stav zranění, která tady můj druh utrpěl před několika měsíci při plnění našich povinností na Východě."

Ukázal rukou na obří postavu barbara se spletenými vlasy, který mlčky vyčkával vedle bývalého vojáka, jenž se očividně ujal role strážce dveří namísto lékařova asistenta, který se po uvedení posledního pacienta a jeho druhů kamsi vytratil.

„Pojď blíž, Lugu, a ukaž doktorovi nohu."

Lékař si pozorně prohlížel jizvy na mohutně osvaleném stehně a dokonce se krátce podíval i do jedné ze svých knih. Teprve potom vyslovil svůj závěr.

„Určitě se ani náhodou nechci považovat za odborníka na vojenská zranění, ale to, co tady vidím, se mi jeví jako dvojitý průstřel stehna, který byl podle všeho odborně ošetřen, nejspíše lékařem legie, a který se zhojil tak dobře, jak to bylo s ohledem na rozsah poškození svalové tkáně možné očekávat."

Doktor přešel z řečtiny do latiny.

„Všiml jsem si, že jsi při přecházení ordinace trochu kulhal – cítíš nějakou reziduální bolest?"

Obr se zmateně podíval na muže, který byl podle všeho jeho pánem.

„Promiň, doktore, ale můj kolega je až z Británie a s naším jazykem se zatím plně nesžil, alespoň v některých oblastech."

Důstojník se obrátil k obrovi a pomalu k němu promlouval.

„Pořád to bolí?"

Velký barbar zavrtěl hlavou a jeho hlas zněl jako burácení hromu.

„Ne. Jen trochu ztuhlé."

Doktor dychtivě přikývl.

„To se dalo čekat. Je nutné uvolnit krev nashromážděnou v okolí zranění. Rád se toho zákroku ujmu."

Posadil se zpět do křesla a na tváři se mu roztáhl spokojený úsměv.

„A ta druhá záležitost? Mluvil jsi o porodu. Co kdybys mi nejprve sdělil, jak se jmenuješ?"

Důstojník souhlasně přikývl.

„Jmenuji se, milý doktore, Gaius Rutilius Scaurus. Ještě nedávno jsem byl legátem Třetí Gallské legie, ale teď jsem jen prostý občan Říma, čekající na své další pověření. Byli jsme tady se svými druhy na Východě a bojovali jsme s Parthy, kteří se rozhodli zpochybnit naše právo na některé části našeho impéria."

Doktor kývl uctivě hlavou na znamení úcty k očividně významnému postavení svého klienta.

„Pak ti jistě náleží má gratulace, pane. A jak mohu být tak slavnému klientovi nápomocen?"

Muž před ním na něj upřel pohled té nejvyšší vážnosti, jako by lékaři dával již předem najevo, jak závažná je záležitost, o které s ním chce mluvit.

„Jak už jsem řekl. Jedná se o neuhrazený dluh vůči tvé osobě, k němuž došlo při jistém porodu."

Doktor pomalu přikývl a nasadil stejně vážný výraz jako jeho návštěvník.

„Myslím, že už vím, o jakou záležitost se jedná, Rutilie Scaure. Bylo to někdy začátkem tohoto měsíce?“

„Ano, nedaleko odsud na Viminalu.“

„Jistě, ale popravdě řečeno ten dluh jsem vzhledem k nešťastné smrti té dámy už sám odepsal.“

Lékař se odmlčel a díval se na Scaura s výrazem muže, který by jejich rozhovoru rád dodal ten správný tón.

„V tom případě pro tebe mám zprávu, která ti vrátí ztracenou naději, doktore. Stačí, když si řekneš, a já ti proplatím celou dlužnou částku plus úhradu za ušlý zisk z dnešního dopoledne.“

„Ach…“

Lékař se na okamžik zamyslel a pak se se zjevnou vděčností usmál.

„Za těchto okolností od tebe s radostí přijmu dvacet pět denáriů za služby prokázané onoho večera a prohlašuji dluh za smazaný.“

„Jseš si jistý? Pouhý aureus za všechno?“

Doktor velkoryse přikývl a Scaurus si sáhl do váčku a položil před něj na stůl zlatou minci.

„A tímto je účet vyrovnaný.“

Scaurus se postavil a zadíval se na doktora s vážností, kterou by za jiných okolností bylo možné mylně považovat za pouhý upřený pohled.

„Přesněji řečeno, vyrovnaný z mé strany. Protože přijetím platby za služby, jejichž poskytnutí, jak předpokládám, nebylo nikdy považováno za bezplatné, nám zbývá otázka způsobu, jímž ses zbavil zodpovědnosti za svého pacienta.“

Zvedl svitek, který tak pečlivě studoval v čekárně. „Zodpovědnost, kterou tak jasně definuje císařský lékař Galenus. Odpovědět však musíme i na otázku odplaty za tvá zřejmá selhání. Jinými slovy, jakým způsobem hodláš napravit a odčinit chyby, jež stály osobu, jež mi byla drahým přítelem, život?“

Doktor na něj vytřeštil oči a na čele se mu objevily první krůpěje potu.

„Vzal sis peníze, doktore, za porod dítěte manželky mého dobrého přítele. Porod, při kterém tato skvělá žena zemřela.“

Obviněný lékař se na něj podíval a zrudl. „Zemřela, protože čekala příliš dlouho, aby mě zavolala. Není moje chyba, že někteří pacienti otálejí s přivoláním pomoci, protože chtějí ušetřit.“

Scaurus se naklonil dopředu a položil na stůl sevřené pěsti. Nyní se díval doktorovi neúprosně přímo do očí.

„Její přítelkyně pro tebe poslala krátce po setmění v době, kdy už měla přibližně dvanáct hodin porodní stahy. A ty jsi přišel kdy?“

„Jak to jen šlo, včas!“

Aristokrat s vážnou, neúprosnou tváří zavrtěl pomalu hlavou.

„Posel si od tvých otroků již předem zjistil, kde bydlíš, spočítal si čas potřebný na cestu, ale doma tě nezastihl, protože jsi právě večeřel v domě svého přítele. Běžel tedy tam a skutečně, právě začínali nosit na stůl. Přednesl ti tedy dostatečně naléhavě žádost, aby ses dostavil ke své pacientce. Potom čekal přesně podle tvých pokynů a doprovodil tě do domu manželky mého přítele. Tou dobou už jsi ovšem vypil tolik vína, že ses sotva udržel na nohou.“

Odpovědí mu byl krátký, uštěpačný smích.

„To bych rád viděl, jak to chceš prokázat. A kde máš toho svého posla, s ním bychom mohli začít, možná –“

Doktor zmlkl, když Scaurus kývl na Cottu a ten otevřel dveře a vpustil dovnitř muže, který byl lékaři vzdáleně povědomý, i když si ho nedokázal zařadit, a který až dosud čekal venku.

„Tady ho máme. A skutečnost, že ho nepoznáváš, mnohé napovídá. Ale zpět k faktům. Pokusil ses dítě otočit, a když se ti to nepovedlo, rozhodl ses dítě vyříznout, až na to, žes operaci provedl jako řezník a žena krátce poté zemřela. Byl jsi opilý –“

„*Ne!*“

Doktor vyskočil ze židle, ale ztuhl, když spatřil Scaurův nesmlouvavý výraz, načež se odevzdaně zhroutil zpět. Scaurus pokračoval a jeho hlas byl stále ledovější.

„Trvalo ti tři hodiny, než ses vypravil za pacientkou, a když jsi konečně dorazil do jejího domu, byls příliš opilý, abys mohl operaci provést bezpečně. Zabils svou pacientku stejně efektivně, jako bys jí podal číši bolehlavu. Kdybys to celé udělal zadarmo, jako pomoc pacientce v nouzi, možná bych považoval za dostatečný trest jen to, že si uvědomuješ, co jsi způsobil.“

V ordinaci se rozhostilo ticho a doktor se vytřeštěnýma očima díval na zlatou minci na stole. „Tys to ale nedělal jako nezištnou veřejnou službu, očekávals platbu. A potom jsi dokonce obtěžoval přítelkyni své zesnulé pacientky

a dožadoval ses zaplacení. Každý den, týden co týden. A když ti odmítla zaplatit, dal jsi peníze nějaké staré čarodějnici, aby na ni uvalila kletbu."

Hodil před doktora na stůl tenký, přeložený plíšek bronzu a zakroutil znechuceně hlavou.

„Moji lidé to našli zatlačené do škvíry vydlabané v maltě zdi domu a pak už nebylo těžké zjistit, kdo to tam zastrčil. Stařena svou kletbu stáhla hned, když jsme jí nastínili její další vyhlídky. Popravdě ji velmi promptně nahradila kletbou určenou tobě." Scaurus hodil na stůl další bronzový plátek. „Myslím, že tahle ti navrhuje, abys proti sobě obrátil vlastní nástroje, což mi přišlo vcelku inspirativní. Není to legrační, jak nás někdy inspirují i ty nejnepravděpodobnější zdroje?"

Odvrátil se od potícího se lékaře a přešel na druhý konec ordinace, načež se otočil zpět k předmětu své zloby.

„Moje cesty mě přivedly až do města Nisibis, daleko na Východě, kde žije početná populace křesťanů. Já jsem sice stoupenec Mithrův, ale to mi nebrání v tom, abych si tu a tam nepopovídal i s vyznavači jiných náboženství, už jen proto, abych lépe porozuměl motivům jejich konání. Netrvalo mi dlouho a uvědomil jsem si, že se zase tolik neliší od následovníků toho jediného pravého boha, zejména v otázkách spravedlivé odplaty. Jedna z jejich tezí mě zaujala hned, když jsem ji slyšel poprvé, jmenovitě ‚oko za oko, zub za zub'. Když mi ublížíš, mělo by být stejným způsobem ublíženo tobě. Jak se ti ten koncept líbí, doktore?"

Lékař na něj nevěřícně zíral.

„To nemůžeš myslet –"

„Ne, to opravdu *nemohu*. Protože obdobná aplikace stejného principu by logicky vedla ke stejnému trestu, který bych tím přivolal na sebe, pokud by mě obvinili z tvé vraždy. To nás ale nemusí zajímat, protože rozhodně nemám v úmyslu tě zabíjet, to ponechám tobě. Koneckonců, když přijde na smrt, jsi přece odborník."

Doktor zavrtěl pomalu hlavou.

„Ty po mně chceš… *abych se zabil*?"

Scaurus našpulil rty a pokrčil rameny.

„Nejspíš ti to přijde jako bizarní nápad, to připouštím, ale zkusme se na celou situaci podívat ještě z jiného úhlu, a tentokrát ponechme stranou i tvůj podíl na smrti pacientky. Abys mi rozuměl, ta báječná paní byla provdána za

jistého mladíka, kterého osud požehnal i zatratil zároveň. Požehnal ho pozoruhodným uměním boje s mečem i urozeným původem. Jmenuje se totiž Marcus Valerius Aquila a jeho rodina byla dostatečně bohatá, aby mohl svůj talent náležitě rozvinout. Na druhé straně mu osud připravil i těžké zkoušky, když se musel dívat, jak mu na základě falešného obvinění z vlastizrady vyvraždili celou rodinu. Nyní je tedy nucen žít pod smyšleným jménem Marcus Tribulus Corvus a je z něj psanec, zatímco císař, jenž odsoudil jeho rodinu k smrti, přebývá v jejich poněkud nadstandardní rodinné vile na via Appia, kterou používá jako svůj venkovský palác."

„Proč… proč mi tohle všechno vyprávíš?! Přestaň, nechci to –"

„Nechceš to vědět, protože to z tebe činí spoluviníka na těžkém zločinu a mohl bys být popraven, pokud bys ho neprodleně nenahlásil? S tím si nemusíš dělat starosti, tak daleko se nedostaneme."

Díval se na doktora tak dlouho, až si byl jistý, že bude mlčet.

„Abych tedy pokračoval ve svém příběhu. Můj přítel si pomalu získával zpět místo na slunci, v čemž mu pomáhala láska jedné úžasné ženy, ale o to všechno jsi ho připravil, neboť jsi jí způsobil smrt. Nevzal jsem ho s sebou, protože jsem si opravdu nebyl jistý, že tě nezabije hned, jak se na tebe podívá. To by nám všem sice přineslo dočasné uspokojení, ale v konečném účinku by to mohlo být poněkud kontraproduktivní, pokud jde o důsledky takového činu. Takže, jak vidíš, prokazuji ti teď vlastně laskavost, neboť ti nabízím možnost zvolit si, jakým způsobem chceš ukončit svůj život, pochopitelně až poté, co napíšeš dopis na rozloučenou, ve kterém vysvětlíš, proč ses ke svému kroku rozhodl, a kterým mě a mé kolegy zbavíš jakéhokoli podezření, které by na nás snad mohlo ulpět. Můžeš si třeba podříznout žíly, času máme dost, takže to můžeš udělat se vší péčí. Nebo bys dal přednost rychlému jedu? Ve svých tyglících najdeš jistě něco vhodného. Takže, buď si zvolíš sám, nebo to udělám za tebe."

Chvíli se na doktora mlčky díval.

„Samozřejmě tím, že se ujistíme, že zemřeš dřív, než odsud odejdeme, té mrtvé paní už nijak nepomůžeme, o tom není sporu, protože život jí už nevrátíme, ale její manžel se alespoň přestane trápit dalším, s kým si bude muset srovnat své krvavé účty, a věř mi, že ten seznam je i bez tebe hodně dlouhý. A kromě toho nikdo určitě netouží po tom, aby zbytek svého vyměřeného času trávil tím, že se bude neustále ohlížet přes rameno a čekat na muže, jenž

jeho trápení jednou provždy ukončí, co myslíš? Kdyby se ti dnes podařilo uniknout smrti, umíral bys trýznivou smrtí pokaždé, když bys na ulici spatřil, jak se na tebe někdo dívá, nebo do tebe třeba jen náhodně strčí. Takhle je to vlastně mnohem laskavější. Tak co si tedy vybereš, doktore?"

Scaurus se pokradmu podíval na svého podřízeného důstojníka, jenž tu s ním čekal na přijetí císařským komořím. Marcus si upřeně prohlížel nástěnný obraz na protější zdi. Na znázorněné postavy dopadaly oknem nad jejich hlavami měkké odlesky odpoledního slunce. Marcus se bezkrevně usmál.

„Nedělej si starosti, legáte. Nerozervu Cleanderovi hrdlo. Dnes ještě ne."

Starší muž obrátil svou pozornost zpět ke stejnému obrazu a ušklíbl se nad uměleckým ztvárněním bojové scény. Na otevřeném poli tam proti sobě stály dvě řady mužů a mezi nimi leželo na zemi asi půl tuctu nehybných těl.

„Vždycky mě zajímalo, odkud tihle malíři vlastně berou ty svoje představy o tom, co se v bitvě děje. Někdo, kdo v životě nesloužil v armádě, by mohl lehce nabýt dojmu, že je to jen taková přetlačovaná a že po ní se všichni v klidu rozejdeme domů."

Oba muži se chvíli mlčky dívali na úhledné bojiště bez jediné kapky krve, načež se Marcus otočil na svého velitele.

„Cotta mi řekl, co jste dopoledne udělali tomu doktorovi."

Scaurus jen pokrčil rameny a na rtech se mu na okamžik objevil posmutnělý úsměv.

„A jsi zklamán, že ses nemohl dívat, jak umírá? Každý máme svůj způsob msty a mně bylo jasné, že ten můj bude mnohem diskrétnější a nebude na sebe zbytečně upozorňovat. Ať už se nám to líbí či nelíbí, naše jediná reakce na všechno, co se událo, kterou dáme navenek najevo, musí být stoický klid a smíření se s osudem, jejž na nás bohové seslali. A kromě toho, musel jsem zasáhnout už proto, že tvoje žena byla i mým přítelem."

„Komoří vás nyní přijme, pánové. Pojďte prosím za mnou."

Muž je vedl ke dveřím Cleanderovy kanceláře a přitom k nim tiše promlouval přes rameno a jeho slova vyznívala jako dobře míněná rada.

„Jestli tomu správně rozumím, tak jste byli přes rok pryč z Říma, a asi vám není známo, že se komoří mezitím rozhodl, že bude při svých audiencích vyžadovat od prosebníků jasně vyjádřený výraz úcty. Postačí i prostá úklona, nebo třeba –"

Scaurus krátce přikývl.

„Tohle dělá moc se všemi, stačí, když jí dopřejí trochu času. Já se ovšem rozhodně nepovažuji za prosebníka…“

Ponechal pozdvižené obočí uvádějícího otroka bez povšimnutí a vedl Marka do audienčního sálu, kolem dvojice pretoriánů v plné zbroji, kteří za nimi ihned zavřeli dveře. Před nimi na protilehlém konci místnosti seděl za stolem velikosti manželského dvoulůžka císařský komoří a soustředěně si něco zapisoval na hladký, světlý povrch papyru. Oslovil je, aniž by vzhlédl od svého psaní.

„Okamžik, pánové.“

Scaurus na něj na okamžik upřel tvrdý pohled, ale vzápětí se postavil do pozoru, následován rychle i Markem. Oba pak netrpělivě čekali, až muž, který řídil celé impérium, dokončí své dopisy a předá je otrokům ke složení a zapečetění.

„Tenhle okamžitě odešlete správci Dolní Germánie.“

Otrok se mu uctivě uklonil.

„A mám ho dát jinému poslovi než ten druhý dopis, komoří?“

Cleander se lehce pousmál, ale jeho úsměv postrádal jakýkoli náznak pobavení.

„Přesně to jsem měl na mysli. Nechci riskovat, že by došlo k záměně.“

Podíval se na Scaura a na chvíli se mlčky zapřel do opěradla své židle.

„Stalo se zvykem, že poskytnutí audience u císařského komořího bývá provázeno drobným vyjádřením úcty, legáte.“

Scaurus přikývl.

„Tvůj tajemník byl natolik laskavý, že nám podobný postup doporučil, komoří.“

„A…?“

„Rozhodl jsem se ho ignorovat.“

Cleanderovi se na obličeji objevil široký, nyní již upřímný úsměv.

„Přesně to se mi na tobě tak líbí, Rutilie Scaure. Žádné předstírání, jen to, co si doopravdy myslíš, bez příkras, a proneseno vždy natolik věcným, nekompromisním způsobem, že neurazit se je opravdu těžké, pokud je člověk jen trochu popudlivý. A věř mi, že po roce správy impéria jménem našeho císaře Commoda mám *všechny* důvody být hodně popudlivý.“

Rozpřáhl paže, aby jim zdůraznil, že jsou v sále úplně sami.

„Za takových okolností bych tedy očekával, že mi přinejmenším dáte najevo ocenění skutečnosti, že máte moji naprostou pozornost. Nikde žádné stráže, žádní pretoriáni, kteří by stáli mezi námi…“

„Nikdo, kdo by mohl jen zaslechnout, co po nás budeš chtít tentokrát? Navíc už tě docela dobře známe. Kdybychom se o něco pokusili, tvoje pomsta by byla jistě přímo spektakulární jak do způsobu, tak do obsahu.“

Komoří se opět usmál a potřásl hlavou na znamení, jak ho Scaurova slova zarmoutila.

„To je od tebe velmi cynické, legáte, ale vlastně máš pravdu. Takže k věci.“

Natáhl se pro popsaný kus papyru před sebou, ponořil brko do malého zlatého kalamáře a podepsal se.

„Tímto jsi zbaven hodnosti legáta, k čemuž ti náleží nezměrný dík našeho vděčného císaře za to, jak jsi potlačil parthskou hrozbu a zajistil, že Nisibis zůstane i nadále v našich rukou.“

Vzhlédl na okamžik od textu na stole a rozvážně pokýval hlavou. „Odvedl jsi vynikající práci, to je nutné přiznat. Četl jsem tvou zprávu o bitvě, v níž jsi porazil syna krále králů a jeho spojence, a jak se mi to jeví, uštědřil jsi tomu muži velice blahodárnou vojenskou lekci. Neunikl mi ani diplomatický úspěch tohoto mladíka, díky němuž na parthském trůně i nadále zůstane stávající, byť již poněkud sešlý král, což s ohledem k jeho zřejmé nechuti k válce opravdu těší všechny, s nimiž se v těchto otázkách radím. Shrnuto a podtrženo. Lepší výsledek jsme si ani nemohli přát.“

Scaurus krátce přikývl.

„*Nicméně…?*“

„Přesně tak… *nicméně*. V tom krátkém čase, kdy jsi před tažením do Parthie pobýval v Antiochii, jsi pořádně rozpálil muže senátorského původu, s nimiž jsi přišel do styku.“

Čekal na Scaurovu odpověď, ale když se Scaurus k žádné neměl, v jeho hlase se objevil náznak podráždění.

„Jen tak pro začátek sis proti sobě poštval stávajícího místodržitele. A člověk jako Gaius Domitius Dexter nenechává takovou potupu jen tak bez odplaty. Mluvil jsem s ním asi před týdnem a mohu tě ujistit, že sis na svůj dlouhý seznam přidal dalšího nepřítele. A pořádně vlivného.“

Scaurus pokrčil rameny.

„Je až do morku kostí zkorumpovaný. Okrádal impérium způsobem, nad

kterým se tají dech. A nejde jen o peníze, jeho počínání naprosto bezprecedentně oslabilo naše strategické pomezí. Zasloužil si veškerou potupu, kterou jsem mu mohl uštědřit."

Cleander pokýval smířlivě hlavou.

„Bezpochyby ano. Ale přesto si dávej pozor, Rutilie Scaure. A to říkám ještě dřív, než si spolu začneme povídat o naprosto zřejmé vraždě, pokud tedy Domitius Dexter alespoň v něčem nelže, jistého mladého tribuna se širokým pruhem, jak jen se jmenoval…" Podíval se na svou psací tabulku. „Ach, ano, Lucius Quinctius Flamininus. Byl bys jistě stejně zneklidněn, kdyby ses musel jako já zúčastnit těch dlouhých jednání s otcem onoho mladíka, jehož hluboký a oprávněný hněv vůči tobě a tvému tribunovi jsem si musel vytrpět."

Pokýval hlavou, jako by si právě vzpomněl na něco důležitého, a ukázal na papyrus před sebou.

„Což mi připomíná, Tribule Corve, nebo jak si teď říkáš, že i ty jsi s vyjádřením díků a vděčnosti trůnu a tak dále a tak dále zbaven své tribunské hodnosti. I já ti blahopřeji ke skvěle odvedené práci při parthském tažení, ale zároveň ti radím, aby ses nikdy nenechal zaskočit někde ve tmě lidmi Flamininova otce."

Cleander odložil brko a s očekáváním v očích se zadíval na muže před sebou.

„Nemáš co říct, Rutilie Scaure? Žádné protesty proti odebrání hodnosti i přes vynikající výsledek, jehož jsi na Východě dosáhl?"

Scaurus zavrtěl hlavou, na tváři zcela lhostejný výraz.

„To přece není moje hodnost, komoří. Patří impériu."

Komoří přizvedl nevěřícně obočí.

„Jak *nesmírně* ušlechtilé. A ti Britané, které jsi s sebou táhl přes půl světa a zase zpět? Budeš stejně odevzdaný, až ti povím, že jim hodlám přidělit nového velitele? Jednoho velmi ambiciózního mladíka, toužícího po kariéře a s mnohem menšími obavami o své muže na cestě k ní? Někde se koneckonců pořád válčí a to je příležitost pro muže jako on, kteří si rádi udělají jméno za cenu životů několika tisíc vojáků pod svým velením…"

Krátce se na Scaura podíval.

„Ani to tě nevyvede z rovnováhy, Rutilie Scaure?"

Předmět jeho upřeného zájmu zavrtěl hlavou.

„Nic netrvá věčně, komoří. Jestliže ses rozhodl poslat mě do výslužby, pak se jednoduše pokusím si svůj nový stav maximálně užít. Jestliže však…“

„Přesně tak. *Jestliže*… Jsi nesmírně bystrý člověk, Scaure, o tom jsem nikdy nepochyboval, i když máš neuvěřitelný talent poštvat si proti sobě ty nejbohatší a nejmocnější muže v Římě. *Něco* pro vás oba skutečně mám. I pro muže, jimž velíte, i když si možná už za chvíli budeš přát, abych tě opravdu poslal do výslužby, kde by sis mohl po zbytek života lenošit u bazénu v atriu.“

2

„Germánie? Už zase?“

Scaurus se ve světle lampy v jednom z baráků tranzitních kasáren usmál na svého nejvýřečnějšího centuriona. Rozhodl se přemístit z domu na Viminalském pahorku, aby předešel možnému vyzrazení jejich nového úkolu. K nežádoucím uším se nesměl dostat ani první cíl jejich cesty. Dubnus, bývalý princ kmene Brigantů, jehož území protínal od moře k moři římský obranný val na severu Británie, se již dávno vzdal snahy alespoň trochu mírnit své rázné a otevřené způsoby.

„Ano, centurione. Už zase Dolní Germánie. Ale tentokrát to nebude ta Dolní Germánie, jakou znáš. To, co jsi zažil, byla Belgická Gallie, samá pole, občas vinice. Ta skutečná Dolní Germánie je pouze vojenský nárazník, úzký pruh země, ne širší než třicet mil, chráněný legiemi a pomocnými kohortami po celé délce řeky v prostoru mezi mořem na severozápadě a pevností Bonna asi dvě stě mil na jihovýchod. Správce provincie má jenom dva jednoduché úkoly. Tím hlavním je zajistit, že barbarské kmeny na druhém břehu nenapadne překročit Rýn a usídlit se v gallských provinciích na západě. A i když je pravda, že rozkazy, kterými nás komoří pověřil, nás nejprve zavedou právě do Dolní Germánie, příliš dlouho se tam nezdržíme.“

Muži, kteří se zde shromáždili ke krátké poradě, se všichni ještě blíže naklonili ke svému staronovému tribunovi. Kromě Dubna, jenž při jejich východním tažení zastával funkci prvního centuriona První tungrské kohorty, zatímco Julius dočasně převzal obdobnou funkci u Třetí legie, si Scaurus povolal centuriona Kádira z Chamátu v Sýrii, jehož si cenil jak pro jeho neochvějnou chladnokrevnost, tak pro nepřekonatelné mistrovství jeho mužů v zacházení s lukem, a centuriona Cottu, neboť měl zkušeností na rozdávání

a vždy mu na rovinu řekl, co si myslí. Za zády mu stál ještě jeho germánský otrok Arminius, s nímž ho již dávno pojilo především pouto přátelství a jenž mu byl spíš druhem než otrokem. Arminius mu byl zároveň tím nejbližším členem úzké skupiny, kterou Scaurus považoval za svou *familii*. Přešel Juliovo znechucení z toho, že by měl zůstat tentokrát stranou, a rychle se rozhodl, že ponechá většinu obou kohort pod jeho pevným velením doma, kde se postará, aby muži zůstali i nadále plně bojeschopní a v kondici. Na sever si s sebou vezme jen malou část svých sil. Marcus o úkolu pochopitelně již věděl, a tak ho s Juliem poslal domů, aby si ještě chvíli užil společné chvíle se svým synem. Usrkl vína, které na poradách se svými důstojníky již tradičně podával, a ukázal na rozprostřenou mapu na stole.

„Vezmu si s sebou jen malý oddíl a vyrazíme na sever do hlavního města provincie. Zbytek obou kohort ponecháme zde, tisíc mil vzadu, takže nás odhadem čeká pětadvacet dní jízdy v sedle. Následně překročíme řeku, což musíme učinit pokud možno tak, aby si nás nikdo nevšiml."

Cotta se na něj překvapeně podíval.

„My *půjdeme* na druhý břeh Rýna?"

Scaurus se sarkasticky usmál.

„Bez toho se nám úkol císařského komořího bude těžko plnit."

Veterán zavrtěl zatvrzele hlavou.

„Každý přece ví, že barbarská Germánie jsou samé pralesy a bažiny, tribune. Jak se přes ně chceš dostat?"

Odmlčel se, když si uvědomil, jak pobaveně se na něj Scaurus i Arminius dívají.

„Neměl bys věřit všemu, co se kde povídá, centurione Cotto. Země za Rýnem nejsou o nic lepší ani horší než ty před ním, jen se ještě nedostaly pod římský vliv. Najdeš tam úrodná, obdělávaná pole, hluboké lesy a ano, i hory a močály, ale jen velmi málo z nich je zcela neprůchodných. Naší největší výzvou však nebude terén, ale snaha vyhnout se odhalení kmeny obývajícími území, přes které budeme muset cestou k našemu cíli projít. Protože jestli zjistí, co jim chceme ukrást, pak by nás neochránily ani obě naše kohorty v plném stavu. To ani náhodou."

Dubnus na něj vytřeštil naprosto nechápavě oči.

„Co může být pro ty barbary tak důležité, že jim to musíme vzít? Zlato?"

Scaurus zavrtěl hlavou.

„Není to co, centurione, ale kdo. Dostali jsme rozkaz zajistit jistou osobu, pánové. Musíme unést toho nejnebezpečnějšího člověka v celé Germánii."

„Když už jsi tady, mohl bys chvíli podržet tohohle prcka, a já jim zatím připravím večeři."

Marcus si vzal od Annie svého syna a posadil si ho na koleno, na kterém ho začal k jeho nezměrné radosti houpat nahoru a dolů. Pohled na chlapcovo veselé výskání mu dal alespoň na chvíli zapomenout na vlastní, zkrušující osud.

„A ty si můžeš vzít tenhleten uzlíček, co sebou bez ustání vrtí a který sis tak hezky pojmenoval." Annia položila Victorii na klín svého manžela, otočila se jako na obrtlíku a zmizela v kuchyni, kde začala hlasitě hlomozit hrnci a připravovat oběma dětem večeři. Julius a Marcus si vyměnili chápavé pohledy a vousatý první centurio se na svého mladšího druha zašklebil.

„Když je v téhle náladě, tak je lepší nic neříkat. To, jak jsem Victorii pojmenoval bez ní, mi připomíná jenom tehdy, když je kvůli něčemu pořádně naštvaná."

Odpověď z kuchyně přišla téměř okamžitě.

„To jsem slyšela. A ten ksicht sis mohl taky ušetřit."

Mezi oběma muži se na okamžik rozhostilo ticho, přerušované pouze dětskými hlásky a chichotáním. Julius se naoko zamračil na svou dceru, která právě objevila jeho plnovous a zjistila, že je velká švanda, když ho za něj tahá.

„Takže do Germánie?"

Marcus nechal jeho otázku chvíli bez odpovědi a těšil se z pohledu na svého syna.

„Vypadá to tak. Mělo by to být snadné, pokud nás přitom nevyčmuchají Brukterové."

„Brukterové?"

„Germánský kmen za řekou, naproti hlavnímu městu provincie."

Přendal si dítě na druhé koleno a znovu ho rychle pohoupal, aby z něj vymámil jeho zvonivý, uklidňující výskot. Julius ho mlčky pozoroval a vyčkával s dalšími slovy.

„Marku…" Mladý Říman na něj pohlédl a zvedl obočí, zaskočen starostlivým výrazem na tváři svého přítele. „Opravdu si myslíš, že jsi na něco takového připravený?"

„Což znamená, že ty si to nemyslíš."

Julius jen bezmocně pokrčil rameny.

„Jsi dospělý muž, ale…“

„Ale poslední dobou se chovám divně, jako bych nebyl sám sebou. Straním se ostatních, stáhl jsem se do sebe, jako by mě nezajímalo, co se kolem mě děje. Máš pravdu. Moje žena by to jistě označila jako silnou reakci na události, které se kolem mě za posledních pár let odehrály. Vyvraždění mé rodiny, několik krvavých bitev, pobití tolika nepřátel, ať už jménem impéria nebo z vlastních důvodů, a nyní ještě znásilnění a vlastně vražda z rukou jediného muže, jemuž se nemůžu nijak pomstít. Nedokážu se soustředit na dění kolem, opustila mě moje obratnost i rychlost s mečem, a když jdu spát, nedokážu usnout. V ničem už nenacházím žádný smysl, Julie, a někdy se chci jen schoulit někde v rohu a brečet.“

Jeho přítel si ho chvíli mlčky prohlížel a pak přikývl.

„Tohle jsme už všichni viděli u mužů, kteří se ocitli na samých hranicích své odvahy a poddali se svému strachu. A ty i já víme, že takoví se v bojové jednotce rychle stanou nepoužitelnými, nemluvě o malém oddílu, který musí proniknout za Rýn a postavit se těmhle…“

„Brukterům.“

„Proč tam tedy chceš jet, Marku? Proč se vystavuješ riziku, když na něj očividně nejsi připravený? Zůstaň tady s námi a těš se ze svého syna! Bohové vědí, že sis ho ještě neužil, a už zase hrozí, že odjedeš a s největší pravděpodobností se už nikdy nevrátíš.“

Mladší muž znovu cukl kolenem a malý Appius se nadšeně rozesmál.

„To všechno vím. A stejně tak vím, že bych měl zůstat. Ale nemohu. Co když moji přátelé překročí Rýn a už je nikdy neuvidím? Myslíš, že bych si to dokázal někdy odpustit? A co bych tady v Římě dělal? Procházel se v ulicích, kde na mě číhají stíny mé rodiny a ženy, a kdesi v paláci se směje ten chlípný parchant, který je má všechny na svědomí?“

Julius nevěřícně potřásl hlavou.

„Takže jedeš. Odmítáš šanci si odpočinout, dát se znovu dohromady a strávit čas se svým synem. Místo toho se chceš vypravit kamsi na sever, plnit jakýsi iluzorní úkol, který si ten sviňák Cleander vymyslel jen proto, aby se vás jednou provždy zbavil.“

„Ano. Asi bych měl cítit nějaké emoce, když si pomyslím, že z Appia možná udělám úplného sirotka, ale nic necítím, jsem úplně prázdný.“

„Appius sirotek nikdy nebude, to ti slibuju."

„Tady to máš. Můžeš to do toho malýho pažravce nacpat." Annia se vrátila se dvěma miskami a jednu položila před Marka na stůl.

„Možná budeš mít víc štěstí než já a podaří se ti, aby to neměl všude jinde než v puse, včetně toho, že kompletně ohodí i *každýho*, kdo ho krmí."

Vzala si od Julia svou dceru, posadila si ji na koleno a natáhla se po druhé misce, aby vzápětí strnula uprostřed pohybu, když se z dětského pokoje nad nimi ozval dětský pláč. Julius se na ni podíval chápavým pohledem a vztáhl k ní ruce, aby si vzal Victorii zase zpět. Holčička si ho prohlížela stejně zvědavě a nejistě, jako když se včera vrátil domů. Marcus se díval, jak se Annia zvedá a míří nahoru pro dítě. Když se s ním objevila na schodech, jeho pohled se rázem zatvrdil. Držela chlapce v náruči a začala mu v kuchyni ohřívat v hrnci mléko. Když mělo tu správnou teplotu, přelila ho do keramické láhve s jedním širokým, vypouklým koncem, kterým se plnila, a úzkým hrdlem s nepatrným otvorem, kterým dítě pilo. Marcus ji nepřestával sledovat, ani když se usadila vedle a vložila dítěti úzký konec láhve do pusinky. Teprve když se chlapeček přisál a začal dychtivě pít, zvedla hlavu a podívala se na Marka.

„Vím, co si teď myslíš," pronesla hlasem, který nepřipouštěl námitek. „Díváš se na to dítě a jediné, co vidíš, je, jak ti Commodus znásilňuje a zabíjí ženu. A v tom máš naprostou pravdu. Císař ji skutečně znásilnil a je hlavní příčinou její smrti. Za nic z toho ale tenhle nevinný andílek *nemůže*. Slíbila jsem Felicii před smrtí, že dítě vychovám, jako by bylo moje vlastní, a přesně to také udělám."

Naklonila hlavu směrem ke svému muži, který se pod jejím pohledem moudře soustředil jen na to, aby do své dcery dostal další lžíci kaše.

„Julius s tím už souhlasil, i když jsem mu popravdě řečeno nedala na výběr, a ty mi slíbíš, že nikdy neuděláš nic, čím bys tomu dítěti ublížil. Informace o jeho původu si ponecháš pro sebe bez ohledu na provokace, na které případně narazíš, a umožníš mu, aby z něj vyrostl ten nejlepší možný člověk, přičemž pomáhat mu v tom budu já a Julius. A víš proč?"

Říman jen mlčky zavrtěl hlavou.

„Tak ti to teda řeknu. Protože už se zase někam chystáš, na další sebevražednou misi, kterou si pro tebe a Rutilia Scaura vymysleli, a necháš mě tady s těmi třemi. Dvěma dvouletými a jedním novorozencem –"

„Můžeme si najmout chůvu. Nebo i víc, když bude potřeba."

Anniin úsměv byl natolik ledový, že nebylo pochyb o jeho významu.

„Chůvy děti nakrmí, vykoupou, třikrát denně přebalí, ale nevychovávají je. Nehrají si s nimi, nepovídají si s nimi, nedávají jim lásku."

„Ale když najdeme tu správnou –"

„Tak to pořád bude jenom chůva, a ne matka. To teď budu já, a Julius, protože s váma tentokrát nejede, si tady může chvíli hrát na tátu. Zatímco ty si zmizíš a bezpochyby uděláš maximum pro to, aby ses nechal zabít."

Znovu se podívala na Julia.

„Pokaždé se dostaneš do té největší mely, Julius mi všechno pověděl."

Julius omluvně pokrčil rameny a Marcus se při pohledu na jeho nešťastný výraz nedokázal ubránit úsměvu.

„Vzdávám se a poníženě se omlouvám, že…"

Žena na něj chvíli mlčky hleděla, ale její výraz zvolna jihl.

„Všichni přece víme, čím sis musel projít, Marku. Přišels o rodinu, tvé jméno i čest vláčeli v prachu, a teď ještě ta poslední hrůza. Je mi jasné, že se budeš cítit mnohem líp pobíjením barbarů, ať už tě posílají kamkoli, než tady bloumat a sžírat se touhou zaškrtit Commoda vlastníma rukama. Možná na to všechno dokážeš aspoň přestat myslet. Jen nesmíš zapomenout, že zatímco budeš někde pobíjet nepřátele Říma, tady na tebe čeká tvůj syn, který potřebuje otce, pakliže z něj má vyrůst celý člověk."

Marcus s nesmírnou vážností přikývl.

„O ničem z toho, cos řekla, se s tebou nemohu přít, Annie. A děkuji ti, že jsi tak moc oddaná mé ženě a její památce. Přísahám ti u Našeho Pána Světlonoše, že tomu dítěti nikdy ani skutkem, ani mečem neublížím. Jak jsi ho pojmenovala?"

„Nakonec jsem se rozhodla pro Felixe."

Marcus se nevýrazně usmál.

„Felix? Ten, kdo má štěstí? Myslím, že ho zatím příliš neměl, ale –"

Podíval se nevěřícně na malého Appia, který si zabořil svou upatlanou tvářičku do jeho bílé tuniky.

„Aha, tak teď už vím, cos měla prve na mysli."

„Každý muž bude v kroužkové zbroji, šupinové pancíře ani přílby s hřebenem nejsou pro centuriony povoleny, to samé platí pro bronzové pancíře vyšších důstojníků. Lamelová zbroj mužstva se rovněž zakazuje. Nechci nic, co by

nás vzájemně odlišovalo, nebo by mohlo prozradit centuriona či vyššího důstojníka."

Scaurus si podíval na své shromážděné velitele s výrazem, který jasně naznačoval, že svá slova myslí smrtelně vážně.

„Nikdo *nebude* používat vinné hole a nebude nosit žádné přívěsky. Nazdobená a úplná zbroj je zcela příhodná, když na území nepřítele napochodujete se čtyřmi orly a čtyřiceti kohortami v zádech. Méně už, pokud tak činíte jen s tak malým oddílem, jako bude ten náš. Nikdo si nebude zbroj jakkoli zdobit, vše musí být jen standardní záležitost z výdeje, nechci vidět nic, čím by kdokoli a jakkoli vystupoval z řady. Štíty, a připomínám, že pouze oválné, budou všechny jen zelené, bez vzoru, a v pouzdrech, dokud nepřekročíme řeku, kde sundáme kovové lemy a nahradíme je koženými. Chci, abychom na první pohled působili jako obyčejná germánská jednotka, a proto je nutné, abychom se vzájemně pokud možno ničím nelišili, ani výstrojí, ani výzbrojí."

„Promiň, tribune, nechci vypadat jako někdo, kdo zpochybňuje tvé rozhodnutí, ale proč ta úporná snaha, abychom všichni vypadali stejně?"

Tribun se obrátil na Kádira.

„Protože, centurione, jestli někoho z nás zajmou, my ostatní se už budeme moci jen modlit za jeho rychlou smrt bez obvyklých hrůz, které ji zpravidla provázejí."

Syřan zvedl obočí.

„Naznačuješ snad, že v Germánii své zajatce běžně mučí?"

Scaurus zavrtěl hlavou.

„Ne vždy, záleží na kmeni a jejich zkušenostech s Římem. Z markomanských válek si ještě dobře pamatuju, jak jsme v noci v táboře slýchali křik z nepřátelského ležení, a vím, že zajetí je v tomto případě často mnohem horší varianta než přímý zásah šípem či kopím rovnou do srdce. Samozřejmě se může stát, že náčelník svým mužům přikáže, aby zajatce ušetřili, protože je bude chtít prodat zpět do Říma, nebo si je jednoduše nechá jako otroky. Pořád je tu ale možnost, že sáhne po exemplárním trestu, aby je potrestal za jejich drzost a narušení svého území. Z historických spisků jsou známy případy vojáků zavřených do klece, kde je nechali zemřít hladem, nebo zaživa zapálených, aby jako pochodně pobavili přihlížející Germány. To ale není nic proti krutosti, s níž zacházejí se zajatými římskými důstojníky. Tam už jejich zuřivá nenávist nezná mezí. Někteří z účastníků prohraných bitev se

vrátili s hrůzostrašnými historkami o svých druzích, kterým zaživa vydloubli oči a vytrhali jazyky, i když tím nejděsivějším je bezesporu obětování na oltáři v jednom z jejich posvátných hájů. Těch, kteří byli něčeho takového svědky a přežili, je jen velmi málo, ale jejich vyprávění se shoduje v tom, že rozhodně více než jednomu ze zajatých nejvyšších důstojníků rozřízli pilou hrudní koš, pak mu rukama roztáhli žebra a vyrvali ještě bijící srdce."

Scaurus se rozhlédl po svém vyděšeném posluchačstvu a pokrčil rameny. „Což je osud, který si milerád odpustím, pakliže mě to bude stát jen to, že se na chvíli vzdám svého bronzového pancíře."

Doufal, že jeho poznámka zvedne mužům náladu a odlehčí tísnivou atmosféru, ale Cotta nevěřícně zakroutil hlavou.

„Oni opravdu obětují svým bohům živé lidi? Myslel jsem, že jsou to jen…"

„Povídačky veteránů, aby přesvědčili své mladší kolegy, že se nesmí vzdálit od jednotky?"

Všechny oči se obrátily ke Scaurovu germánskému otroku Arminiovi. Ten za podobných okolností sedával tiše vzadu a s lehkým pohrdáním sledoval dění na poradě.

„Ne v případě mého lidu, Kvádů. My svým bohům, Tiwazovi, bohu války, a Wodanovi, jenž provází duše zemřelých do podsvětí, přinášíme lidské oběti, muže i ženy. Některé oběti jsou zcela dobrovolné, když se třeba otrok rozhodne doprovázet svého mrtvého pána…" Arminius se odmlčel a kývl hlavou ke Scaurovi. „Jiné, pochopitelně, nikoli. Ale nepředstavujte si, že kmeny na východ od Rýna takto jednají jen s Římany. Ne, v dobách války se úplně stejného zacházení dostane všem zajatcům; jejich život již nemá cenu. Tak to prostě děláme."

„Ale to je přece –"

„Barbarské? Surové, to určitě, představa, že vám zaživa vyrvou z těla srdce a drží ho před vašima umírajícíma očima, je děsivá, ale je opravdu o tolik horší než způsob, kterým se k zajatcům chováte vy Římané? Když mě můj pán zajal," Arminius ukázal na Scaura, „každý z našich zajatých bojovníků byl řetězy připoután k několika dalším a takto museli pochodovat do otroctví. Ale ne do takového, jakého se dostalo mně, s pánem, který si cení mých schopností, nýbrž do arény. Měli z nich být gladiátoři, kteří vás budou bavit ve Flaviovské aréně. Samozřejmě že teď už jsou všichni mrtví, ledaže by se některému z nich podařilo vydržet tak dlouho, že si vydobyl svobodu. Tomu

zbytku se však namísto rychlé smrti dostalo jen prodlužované agonie čekání, až se jejich osud konečně naplní a Wodan je odvede tam, kde se znovu setkají se svými předky…“

Odmlčel se a Scaurus se ještě chvíli rozhlížel, než navázal svými pokyny.

„Každý lučištník si ponese dva plné toulce šípů. Jakmile budeme za řekou, právě ty nás ochrání na cestě k cíli před objevením. Vojáci budou mít oválný štít, dýku, meč a jedno kopí, všechno pro nás právě vyrábějí zbrojíři dodávající zbraně pro gladiátorské školy. Je jasné, že meče naše maskování za germánské bojovníky prozradí hned, jak se k nám někdo dostane natolik blízko, aby si je stačil prohlédnout, protože tolik železa tady jednoduše pohromadě nemívají a obvykle si musí vystačit s kopím. To ovšem není to naše vrhací kopí, pánové, nýbrž něco mnohem děsivějšího, ať už s ním bojujete, nebo mu musíte čelit.“

„Není to vrhací kopí? Jestli není ale určeno k vrhání, k čemu je tedy dobré? Neříkej mi, že zase nafasujem ty dlouhý klacky jako v Parthii.“

Slova se ujal opět Arminius, na tváři vědoucí úsměv. „Vrhat jím rozhodně jde, Dubne, jen to s ním neděláme tak často. Zbraň, o níž tu můj pán mluvil, se nazývá *framea*. A já vás už brzy naučím, čeho všeho je schopná.“

„Myslím, že tady nás už nikdo neuslyší, první centurione. O čem jsi tedy se mnou chtěl mluvit o samotě?“

Julius ráno navrhl, aby se se Scaurem prošli kolem cvičiště, na němž probíhal pravidelný dril jejich kohorty. Tribun ukázal rukou a naznačil Juliovi, aby šel první, a vydal se za ním, dokud nebyli bezpečně z doslechu. Sdělení jeho zástupce bylo přesně tak přímočaré a k věci, jak předpokládal.

„Nemyslím si, že bys měl ve svých plánech na cestu počítat s centurionem Aquilou, tribune.“

Scaurus si chvíli prohlížel řady zpocených vojáků a přemýšlel nad odpovědí.

„Vlastně mám chuť s tebou souhlasit. Marcus není jenom bez sebe žalem z nečekané smrti své ženy, ale na první pohled je naprosto nevyrovnaný. Nejdřív si vyrazil v noci do města, kde pobil půlku místního gangu, teď se zase úplně stáhl do sebe. Dokážu z něj dostat sotva jednoslabičné odpovědi. Slušné, zdvořilé, ale povětšinou nedávají smysl.“

Julius se zastavil a ukázal svou vinnou holí na nejbližší centurii.